

διαδρομές

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ / ΤΕΧΝΕΣ / ΙΣΤΟΡΙΑ / ΒΙΒΛΙΑ / ΜΟΥΣΙΚΗ / ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

ΤΑ ΕΥΡΗΜΑΤΑ ΑΦΗΓΟΥΝΤΑΙ ΤΗ ΔΙΚΗ ΤΟΥΣ ΙΣΤΟΡΙΑ

Η Αρχαία Απτέρα αποκαλύπτεται...

ΕΛΙΑ ΚΟΥΜΛΗ

diadromes@haniotika-nea.gr

editorial

Οι μύθοι πάντοτε ελκύουν τους ανθρώπους. Και είναι πολλοί αυτοί που συνδέονται με τα ευρήματα της ευρύτερης περιοχής της Αρχαίας Απτέρας, μιας από τις σπουδαιότερες αρχαιοπόλεις της Κρήτης, η οποία τα τελευταία χρόνια, χάρη στις συντονισμένες προσπάθειες της Εφορείας Αρχαιοτήτων Χανίων και της Περιφέρειας Κρήτης λαμβάνει πλέον τη θέση που της αξίζει.

Με αφορμή την έκθεση “Αναδυόμενες Πόλεις: Απτέρα - Ελευθέρα - Κνωσός.

Τρεις αρχαίες πόλεις ζωντανεύουν”, που ανοίγει τις πύλες της για το κοινό στο Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης στην Αθήνα στις 12 Δεκεμβρίου, οι “διαδρομές” αναζητούν τους μύθους πίσω από κάποια από τα πιο ιδιαίτερα εκθέματα που έφερε στο φως η αρχαιολογική σκαπάνη στην Αρχαία Απτέρα και τα οποία θα έχουν περίοπτη θέση στη έκθεση.

1/12

Θεόκλητος,
Ναούμ,
Φιλάρετος,
Φιλάρετη

2/11

Μερόπη,
Σολομών,
Πορφύριος,
Πορφυρή

3/11

Γλυκέριος,
Γλυκερία

4/11

Βαρβάρα,
Σεραφεΐμ,
Σεραφίνα

5/11

Διογένης,
Σάββας,
Σαββούλα

6/11

Νικόλαος,
Νικολέττα

7/11

Αμβρόσιος,
Αμβροσία

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

σελ. 3 - Πολιτισμός

σελ. 4 - 5 ~ Η Αρχαία Απτέρα
αποκαλύπτεται...

σελ. 6 ~ Πολιτισμός

σελ. 7 ~ Παιδότοπος

σελ. 8 ~ Υγεία & Βότανα

σελ. 9 - 10 ~ Πολιτισμός

σελ. 11 ~ Ιστορία της Ιατρικής

σελ. 12 ~ Αφορμή, Βιβλία

ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΠΑΡΑΣΤΑΣΗ

“Τα πτερόεντα δώρα”

Η θεατρική παράσταση: “Τα πτερόεντα δώρα” του Αλέξανδρου Παπαδιαμάντη σε σκηνοθεσία και ερμηνεία της Μαρινέλλας Βλαχάκη και μουσική, τραγούδι, δημιουργία βίντεο του Λεωνίδα Μαριδάκη, θα παρουσιαστεί στις 3, 4, 5 και 6 Δεκεμβρίου στις 11 π.μ. στο Πνευματικό Κέντρο Χανίων.

Η είσοδος θα είναι ελεύθερη ενώ θα γίνει προαιρετική συγκέντρωση τροφίμων μακράς διάρκειας για τα κοινωνικά παντοπωλεία της Περιφερειακής Ενότητας Χανίων.

Στη συνέχεια, το έργο θα παρουσιαστεί το Σάββατο 15 Δεκεμβρίου στις 7:30 μ.μ. στην Χριστουγεννιάτικη εκδήλωση του Μουσείου Τυπογραφίας, στο ΒΙΟΠΑ Χανίων στη Σούδα, με ελεύθερη είσοδο για το κοινό.

Πρόκειται για «μια θεατρική παράσταση, σε Χριστουγεννιάτικο κλίμα, βασισμένη σε τρία δραματοποιημένα διηγήματα («Το σπιτάκι στο λιβάδι», «Ο έρωτας στα χιόνια», «Τα πτερόεντα δώρα») του κορυφαίου Σκιαθίτη συγγραφέα Αλέξανδρου Παπαδιαμάντη.

•Στο “Σπιτάκι στο λιβάδι” κυριαρχεί η χειμωνιάτικη ατμόσφαιρα. Μια θεομηνία κάνει να πλημμυρίσουν όλα τα σπίτια στο χωριό. Ο καθείς πασχίζει να σώσει ότι μπορεί από το βιος του. Στο χαμηλότερο μέρος του λιβαδιού, το σπιτάκι της Μαριώς της Δειβαδάκαινας φτωχής χήρας, στο βρίσκεται στο έλεος του καιρού...

•Στο διήγημα: “Ο έρωτας στα χιόνια” το κοινό μεταφέρεται στο ιδιαίτερο κλίμα των Χριστουγέννων. Ο παλιός καραβοκύρης μπάρμπα - Γιαννιός, μόνος, χρεοκοπημένος κι αποκομμένος από τον κοινωνικό του περίγυρο βολοδέρνει απ’ την ταβέρνα στο σπίτι του και μπρुकάζει τον έρωτά του για την ευτυχισμένη γειτόνισσα.

•Στο διήγημα: “Τα πτερόεντα δώρα” η ιστορία εκτυλίσσεται παραμονή πρωτοχρονιάς. Ένας άγγελος κατεβαίνει απ’ τους ουρανούς, για να προσφέρει σε όλους όσοι προθύμως τα δέχονται, δώρα από τα άνω βασίλεια. Ήταν ο καλός άγγελος της πόλεως...

Μέσα από τον λόγο του “αγίου” των ελληνικών γραμμάτων, Αλέξανδρου Παπαδιαμάντη, το κοινό της παράστασης ταξιδεύει στα διαχρονικά πάθη των ανθρώπων.

ΠΑΡΑΣΤΑΣΗ ΓΙΑ ΜΑΘΗΤΕΣ

Όσον αφορά τις παραστάσεις στο Πνευματικό Κέντρο Χανίων, σε σχετικό σημείωμα της

Π.Ε. Χανίων για τους εκπαιδευτικούς αναφέρεται ότι «την θεατρική παράσταση “Τα πτερόεντα δώρα” προσφέρει στους μαθητές Γυμνασίων και Λυκείων η Περιφερειακή Ενότητα Χανίων.

Η γλώσσα του Παπαδιαμάντη είναι η ελληνική κι όσο κι αν τα παιδιά δεν έχουν εξοικειωθεί με τη συγκεκριμένη μορφή της, μπορούν να την προσεγγίσουν ευκολότερα μέσα από τη θεατρική διαδικασία, γιατί δεν είναι μια ξένη γλώσσα. Ο Παπαδιαμάντης είναι ίσως ο μόνος συγγραφέας που αφομοίωσε τον θησαυρό της ελληνικής γλώσσας, απ’ όλα τα στάδια της μακραίωνης διαδρομής της. Αναούρει πάντα τις καταλλήλότερες λέξεις για να ονοματίσει τόπους, ανθρώπους, γεγονότα. Φωτίζει τα αφώτιστα, προσέχει τα απαραίτητα και περιγράφει πάντα με τρυφερότητα, κατανόηση και σεβασμό τους χαρακτήρες του. Εν τέλει μας βοηθάει να νιώσουμε το αδιόρατο νήμα της γλωσσικής συνέχειας να ενώνει τις γενιές μας».

ΣΤΗΝ ΠΛΑΤΕΙΑ ΑΓΟΡΑΣ

Εκδήλωση για τη φωταγώγηση Χριστουγεννιάτικου δέντρου

Η έναρξη των φετινών εορταστικών εκδηλώσεων του Δήμου Χανίων ξεκινά την Παρασκευή 7 Δεκεμβρίου με την φωταγώγηση του Χριστουγεννιάτικου Δέντρου στις 9 το βράδυ στην Πλατεία Αγοράς.

Όπως αναφέρεται στο σχετικό Δ.Τ. του Δήμου Χανίων, «Η Ρένα Μόρφη, πρώην τραγουδίστρια των Imam Baildi θα γιορτάσει μαζί μας το ξεκίνημα της πρώτης μέρας των καθημερινών εκδηλώσεων που θα διαρκέσουν μέχρι τις 6 Ιανουαρίου 2019.

Στο γιορτινό 30ήμερο η πόλη θα μεταμορφωθεί σε μια σκηνή με δράσεις και events πο-

λιτισμού για μικρούς και μεγάλους».

ΣΤΟΝ ΑΠΟΚΟΡΩΝΑ

Επίσης, η φωταγώγηση του Χριστουγεννιάτικου δέντρου στον Δήμο Αποκορώνου θα γίνει την Τετάρτη 5 Δεκεμβρίου στις 7 το βράδυ, στο Δημαρχείο Αποκορώνου στις Βρύσες. Η εκδήλωση θα συνοδεύεται από ζωντανή μουσική και Χριστουγεννιάτικο κέρασμα.

Με την ανακοίνωσή του ο Δήμος Αποκορώνου καλεί όλους «να ανοίξουμε όλοι μαζί τη φετινή εορταστική περίοδο με αγάπη, κέφι και χριστουγεννιάτικη διάθεση».

ΣΤΟ ΒΕΝΙΖΕΛΕΙΟ ΩΔΕΙΟ

Μουσική βραδιά

Μια βραδιά αφιερωμένη στα μοναδικά ηχοχρώματα της μουσικής των τελευταίων 100 χρόνων προτείνει ο σολίστ Μάνος Σγουρίδης το Σάββατο 1 Δεκεμβρίου στις 7.30 μ.μ. στην αίθουσα Αλίκη Βατικιώτη, του Βενιζελείου Ωδείου Χανίων. Θα ερμηνευτούν έργα για σόλο βιολοντσέλλο, μεταξύ άλλων το αριστουργηματικό Requiem του Sculthorpe, η δυστοπική σονάτα του Hindemith και η ευρηματική σερενάτα του Henze.

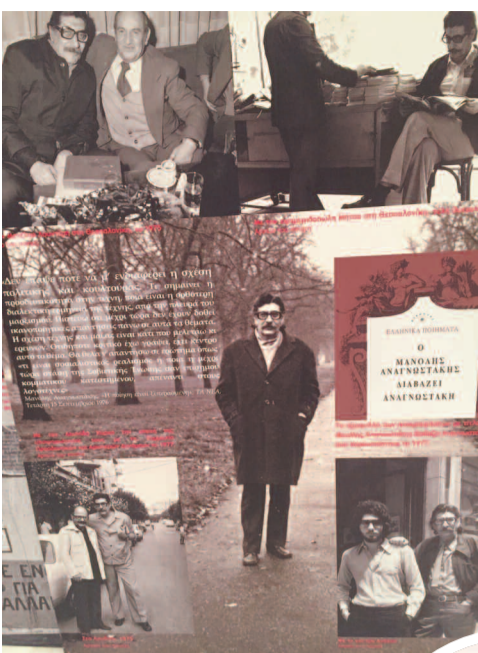
Είσοδος ελεύθερη με προαιρετική συνεισφορά.

ΓΙΑΝΝΗΣ
ΛΥΒΙΑΚΗΣ

Γνωριμία με τη ζωή και το έργο του Μ. Αναγνωστάκη

■ Έκθεση για τον ποιητή στον Φιλολογικό Σύλλογο "Ο Χρυσόστομος"

Η αντιπρόεδρος του Δ.Σ. του Πανελληνίου Ομίλου Φίλων του ποιητή Μανώλη Αναγνωστάκη, Εμμη Παπαβασιλείου, η υπεύθυνη του Τομέα Εκθέσεων του Ιδρύματος της Βουλής, Άννα Ενεπεκίδου, ο πρόεδρος του Δ.Σ. του Φιλολογικού Συλλόγου Χανίων "Ο Χρυσόστομος", Κώστας Μαυρακάκης και ο πρόεδρος της Κ.Ε.Π.Π.Ε.ΔΗ.Χ. - Κ.Α.Μ., Οθωνας Χαραλαμπίδης στη χθεσινή συνέντευξη Τύπου.

Έντεκα ενότητες, κάθε μία από τις οποίες αντιστοιχεί σε μία ποιητική συλλογή, κτίζουν την αφήγηση του βίου και του έργου του ποιητή Μανώλη Αναγνωστάκη στον οποίο είναι αφιερωμένη η έκθεση η οποία εγκαινιάζεται σήμερα Σάββατο στις 7 το απόγευμα στην αίθουσα του Φιλολογικού Συλλόγου "Ο Χρυσόστομος", στην οδό Χάληδων.

Η φιλόλογος - εκπαιδευτικός θεάτρου, Φλώρα Σπύρου.

Χρυσόστομος", Κώστας Μαυρακάκης, έκανε λόγο για μια «πολύ σπουδαία έκθεση» ψυχή της οποίας είναι η Εμμη Παπαβασιλείου. Ο ίδιος υπογράμμισε ότι η έκθεση αυτή αποτελεί την δεύτερη συνεργασία του Φιλολογικού Συλλόγου "Ο Χρυσόστομος" με το Ίδρυμα της Βουλής των Ελλήνων και συμπλήρωσε ότι η ομάδα που "έτρεξε" την έκθεση αποτελείται από τον ίδιο και τον αντιπρόεδρο του "Χρυσόστομου" Δημ. Τσουρουπάκη, την Εμμη Παπαβασιλείου, τον Οθωνα Χαραλαμπίδη, την Άννα Μακράκη, τη Σούλα Ζώτου και τον Γιώργο Βαρουδάκη. Αναφορά έκανε ακόμη τόσο στην επιμελήτρια εκθέσεων του Ιδρύματος της Βουλής, Άννα Ενεπεκίδου όσο και στην υπεύθυνη εκπαιδευτικών προγραμμάτων Φλώρα Σπύρου.

Με τη σειρά της, η υπεύθυνη του Τομέα Εκθέσεων του Ιδρύματος της Βουλής, Άννα Ενεπεκίδου, υπογράμμισε ότι η έκθεση για τον Μανώλη Αναγνωστάκη πρώτη φορά παρουσιάστηκε στον εκθεσιακό χώρο του Ιδρύματος στην Αθήνα, τον Φεβρουάριο του 2017. «Μαζέψαμε -εξήγησε- το υλικό σε στενή συνεργασία με τον γιο του, Ανέστη Αναγνωστάκη, που ήταν συνοδοιπόρος και συνεπιμελητής σε μεγάλο βαθμό, της έκθεσης».

Επίσης, δημιουργήθηκε Επιστημονική Επιτροπή αποτελούμενη από την Φραγκίσκη Αμπατζοπούλου, την Ελισάβετ Κοτζιά και τον Παντελή Μπουκάλα «και έτσι στήθηκε η έκθεση η οποία φιλοξένησε πολύ κόσμο κατά τη διάρκειά της και πάρα πολλά σχολεία. Περίπου 3.000 παιδιά συμμετείχαν στο εκπαιδευτικό πρόγραμμα».

Η αντιπρόεδρος του Δ.Σ. του Πανελληνίου Ομίλου Φίλων του ποιητή Μανώλη Αναγνωστάκη, Εμμη Παπαβασιλείου, σημείωσε ότι «ο επισκέπτης πρόκειται να δει τη ζωή και το έργο του Μανώλη Αναγνωστάκη μέσα από έντεκα ενότητες που αντιστοιχούν στις έντεκα συλλογές του. Και επίσης για την Κρήτη έχουμε συμπληρώσει τρεις ενότητες που τεκμηριώνουν τη σχέση του Αναγνωστάκη με την Κρήτη. Ο Αναγνωστάκης γεννήθηκε στη Θεσσαλονίκη, όμως και οι δυο του γονείς ήταν Κρητικοί».

Η κα Παπαβασιλείου ευχαρίστησε το Ίδρυμα της Βουλής των Ελλήνων γιατί «κατάφερε να βάλει και τα Χανιά στο πρόγραμμά του», τους συνδιοργανωτές φορείς, τους χορηγούς και τους εθελοντές καθώς «και τους ανθρώπους που μας έδωσαν υλικό από την Κρήτη». Ιδιαίτερη αναφορά έκανε στην Αρχόντισσα Παπαδερού για ένα «ντοκουμέντο: μια αυτόγραφη επιστολή του Αναγνωστάκη που της είχε στείλει το 1977».

Η κα Παπαβασιλείου συμπλήρωσε ότι στη

διάρκεια της έκθεσης κάθε πρωί, 9.30 - 11 π.μ. και 11.30 π.μ. - 1 μ.μ., θα υλοποιείται ένα εκπαιδευτικό πρόγραμμα για τα σχολεία, για την Γ' Γυμνασίου και όλες τις τάξεις του Λυκείου.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

Στα εκπαιδευτικά προγράμματα αναφέρθηκε η φιλόλογος - εκπαιδευτικός θεάτρου, Φλώρα Σπύρου, η οποία εξήγησε ότι «προκειμένου να προσεγγιστεί ο Αναγνωστάκης μέσα από τα μάτια των παιδιών, έχουμε φτιάξει ένα εκπαιδευτικό πρόγραμμα με αφορμή δικά του ποιήματα. Ο στόχος είναι τα παιδιά να έρθουν σε επαφή με την ποίηση του Αναγνωστάκη και κυρίως να αναδειχθούν βιωματικά κάποιες πτυχές της ποίησης αυτής». Η ίδια υπογράμμισε ότι «ένα πολύ σημαντικό κομμάτι που έχουμε πετύχει είναι ότι τα παιδιά, παρόλο

που πολλές φορές έρχονται χωρίς να ξέρουν ποιος είναι ο Μανώλης Αναγνωστάκης, θέλουν μετά, να διαβάσουν περισσότερα δικά του ποιήματα και να ανακαλύψουν δικούς του στίχους. Επίσης, παιδιά τα οποία μπορεί να έχουν μια άλλη κατεύθυνση -όχι τόσο ως προς το θεωρητικό κομμάτι- λένε ότι για πρώτη φορά αγάπησαν το κομμάτι της ποίησης. Ξεκινάμε με μια βαλίτσα που είναι η βαλίτσα του ποιητή και προσπαθούμε να ανακαλύψουμε τι διαθέτει ένας ποιητής στις αποσκευές του».

«Πολύ σημαντικό πολιτιστικό γεγονός για την πόλη των Χανίων», χαρακτήρισε τη συγκεκριμένη έκθεση ο πρόεδρος της ΚΕΠΠΕ-ΔΗΧ-ΚΑΜ, Οθωνας Χαραλαμπίδης και πρόσθεσε:

«Ένα γεγονός υπερτοπικής εμβέλειας, όπως πιστοποιεί και το πλήθος των συνεργασιών που έχουν αναπτυχθεί για να έρθει στην πόλη των Χανίων. Σε αυτό το πνεύμα ο Δήμος Χανίων και η Επιχείρηση Πολιτισμού του Δήμου, δέχτηκε με πολύ μεγάλη χαρά την πρόταση να συμμετέχει στη διοργάνωση της έκθεσης. Αποτελεί άλλωστε στόχο για τον οργανισμό πολιτισμού του Δήμου Χανίων, η διοργάνωση εκθέσεων και εκδηλώσεων υψηλού επιπέδου και κυρίως εκθέσεων που εμπλέκοντας φορείς και έξω από την πόλη, όπως αυτή τη στιγμή έχουμε τη συνεργασία με το Ίδρυμα της Βουλής των Ελλήνων, δίνουν ένα συγκεκριμένο τόνο και ένα συγκεκριμένο στίγμα στην πολιτιστική και πνευματική ζωή του τόπου».

Οι ώρες λειτουργίας της έκθεσης είναι: Καθημερινά 9 π.μ.-1.30 μ.μ. και 6 π.μ. - 9 μ.μ., Σαββατοκύριακο 10 π.μ.- 2 μ.μ. και 6 μ.μ. - 9 μ.μ.

Η είσοδος είναι ελεύθερη για το κοινό. Η έκθεση θα διαρκέσει έως τις 8 Φεβρουαρίου 2019.

Και ημερίδες

Δύο ημερίδες με θέμα τη ζωή και το έργο του Μανώλη Αναγνωστάκη θα πραγματοποιηθούν στο πλαίσιο της έκθεσης:

• Παρασκευή 21 Δεκεμβρίου 2018, ώρα 8 μ.μ.: **Ο χρόνος στο έργο του Μανώλη Αναγνωστάκη.**

Ομιλητές: Μαρίνα Αρετάκη, φιλόλογος, δρ νεοελληνικής φιλολογίας, Κώστας Καραβίδας, δρ νεοελληνική φιλολογίας Παν. Αθηνών, Αλέξης Πολίτης, Ομοτ. Καθηγητής Παν. Κρήτης. Συντονίζει η Εμμη Παπαβασιλείου, πολιτικός μηχανικός.

• Παρασκευή 8 Φεβρουαρίου 2019, ώρα 8 μ.μ.: **Η πολιτική επικαιρότητα του έργου του Μανώλη Αναγνωστάκη.** Ομιλητές: Παντελής Μπουκάλας, λογοτέχνης, δημοσιογράφος, Λίζυ Τσιριμώκου, ομοτ. Καθ. ΑΠΘ, αρθρογράφος, Κώστας Κατσουλάρης, λογοτέχνης

Συντονίζει η Αγγέλα Καστρινάκη, καθ. Παν. Κρήτης.

Επίσης, την Δευτέρα 3 Δεκεμβρίου, στις 11:30 π.μ. η ομότιμη καθηγήτρια Νεοελληνικής Φιλολογίας του Α.Π.Θ. και μέλος της Επιστημονικής Επιτροπής του Ιδρύματος της Βουλής των Ελλήνων Φραγκίσκη Αμπατζοπούλου θα συζητήσει με εκπαιδευτικούς το θέμα «Διδάσκοντας την ποίηση του Μανώλη Αναγνωστάκη».

simplecity®

Για όλο το μήνα
Δεκέμβριο
θα είμαστε ανοιχτά
κάθε Σάββατο
9:00 - 17:00

ΤΑ ΕΥΡΗΜΑΤΑ ΑΦΗΓΟΥΝΤΑΙ ΤΗ ΔΙΚΗ ΤΟΥΣ ΙΣΤΟΡΙΑ

Η Αρχαία Απτέρα αποκαθλύπτεται...

ΕΛΕΝΗ
ΦΟΥΝΤΟΥΛΑΚΗ

Η Απτέρα μαζί με την Ελεύθερνα και την Κνωσό, τρεις εμβληματικές αρχαίες πόλεις της Κρήτης και οι αρχαιολογικοί θησαυροί τους, ζωντανεύουν μέσα από μια σημαντική έκθεση που θα πραγματοποιηθεί από τις 12 Δεκεμβρίου έως τις 30 Απριλίου στο Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης, στην Αθήνα.

Απτέρα. Αποψη του αρχαίου θεάτρου και τμήματος του αρχαιολογικού χώρου. Στο βάθος ο κόλπος της Σούδας και «αί νήσοι Λευκαί».

Η έκθεση αυτή έχει ιδιαίτερη αξία, καθότι τα 487 συνολικά αντικείμενά της, προφυλαγμένα και διατηρημένα στις αποθήκες Εφορειών Αρχαιοτήτων και στις προθήκες Μουσείων της Κρήτης, **αφήνουν για πρώτη φορά στην πλειονότητά τους, τον γενέθλιο τόπο**, για να φωτίσουν και να αφηγηθούν με τον πλέον εύγλωττο τρόπο τις συναρπαστικές πορείες των ανθρώπων που έζησαν και δημιούργησαν σε αυτές.

Η έκθεση περιγράφει τη ζωή τριών πόλεων, από τη γέννησή τους, το πώς εξελίχθηκαν με το πέρασμα του χρόνου, την εγκατάλειψή τους καθώς και το τι ήρθε στο φως από τις νεότερες ανασκαφές και έρευνες. Την έκθεση συνδιοργανώνουν το Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης και οι Περιφερειακές Διευθύνσεις του ΥΠ.ΠΟ.Α., Εφορεία Αρχαιοτήτων Χανίων, Εφορεία Αρχαιοτήτων Ρεθύμνου και Εφορεία Αρχαιοτήτων Ηρακλείου. Με τη συνεργασία του Αρχαιολογικού Μουσείου Ηρακλείου, και του Πανεπιστημίου Κρήτης - Κέντρο Μελέτης Μουσείου Ελεύθερνας και με την υποστήριξη της Περιφέρειας Κρήτης και της Κ.Ε.Π.ΠΕ.ΔΗ.Χ. - Κ.Α.Μ.

«**Δοχεία Ζωής**», η Απτέρα, η Ελεύθερνα, η Κνωσός, χαράσσουν τις ανάγλυφες πορείες των ανθρώπων και τις νοηματοδοτήσεις τους για τον κόσμο και τη ζωή. Πρόκειται για πορείες διαλεκτικά συνδεδεμένες και αποτυπωμένες σε μνημεία και ευρήματα, κατά τη δομική, χωρική και αρχιτεκτονική δικτύωση οικιών, δημόσιων κτηρίων, ιερών, θεάτρων, λουτρών, δεξαμενών, οχυρώσεων και νεκροπόλεων, όπως αναδύονται μπροστά στα μάτια των επισκεπτών της Έκθεσης αναφέρει η Προϊσταμένη Εφορείας Αρχαιοτήτων Χανίων

δρ Ελένη Παπαδοπούλου, η οποία επισημαίνει ότι η Έκθεση διεκδικεί να αποδώσει «τον ζώντα χρόνο της μνήμης, όχι την "αιώνια" εικόνα του παρελθόντος» στη συσσωρευτική λογική που τη διέπει: δηλαδή να μορφοποιήσει τις αυξομειούμενες εντάσεις του και να χωροποιήσει κάθε στιγμή του, καθώς αναδύεται αποκαλυπτικά ως παροντικό σοκ για τους επισκέπτες, (προσ)καλώντας τους να δουν και να ακούσουν ταυτόχρονα τις **συναρπαστικές και παρηγορητικές ανθρώπινες ιστορίες για τον κόσμο και τη ζωή**.

Τα εκθέματα, σύμφωνα με την κα Παπαδοπούλου λειτουργούν ως ουσιώδεις αρμοί συνοχής του πολιτισμικού βίου στις τρεις πόλεις και αποδίδουν μια συνολική ομιλούσα εικόνα αυτού ανασυνθέτοντας τον παλμό της ζωής που εξακολουθητικά τα διαπερνά. Η ίδια επεσήμανε **το επίμοχθο έργο της Αρχαιολογικής Υπηρεσίας** (συστηματικές και σωστικές ανασκαφές για την κατά χώραν αποτύπωση όλων των υλικών καταλοίπων της ανθρώπινης παρουσίας, για τη μεταφορά, φύλαξη και συντήρηση των αρχαιοτήτων, για την προστασία όλων των ειδών των μνημείων, για την ανάδειξή τους και εν τέλει για την προσφορά τους στον τελικό αποδέκτη το κοινό, εγχώριο και παγκόσμιο).

Είναι εκείνο το έργο, όπως είπε, από το οποίο κάθε μουσειακός οργανισμός τροφοδοτείται για να υλοποιήσει δράσεις στο πεδίο της πολιτιστικής διαχείρισης ως προς την ανάδειξη των μνημείων, κινητών και μη.

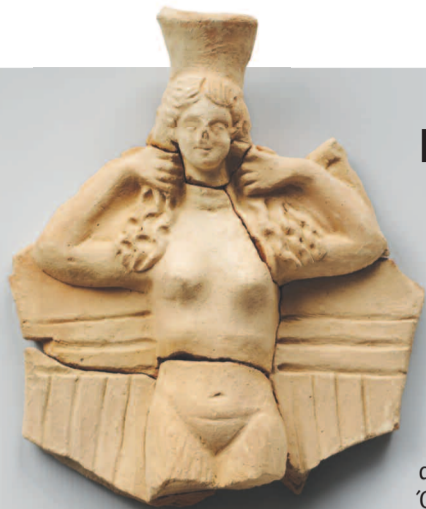
Από την πλευρά του **ο εντεταλμένος σύμβουλος Ανάπτυξης Περιφέρειας Κρήτης, Δημήτρης Μικελογιάννης**, τόνισε ότι η έκθεση έρχεται ως συνέχεια των στοχευμένων παρεμβάσεων που σχεδιάζον-

ται στις τρεις αρχαίες πόλεις. Τόσο οι παρεμβάσεις αυτές εντός του αρχαιολογικού πεδίου στην Κρήτη, όσο και η περιοδική έκθεση για τις Αναδυόμενες Πόλεις της Κρήτης στην Αθήνα εντάσσονται στη συνολική προσπάθεια της Περιφέρειας Κρήτης για προστασία, ανάδειξη και προβολή του μοναδικού πολιτιστικού αποθέματος του νησιού. Παράλληλα, μέσα από μία σειρά άλλων δράσεων ετοιμάζεται ήδη **η επόμενη γενιά πρωτοβουλιών** που θα συμπληρώσει περαιτέρω την εικόνα αυτή: **η ανάδειξη στη νοτιοδυτική Κρήτη της Αρχαίας Λισού και του Κοινού των Ορειών** (η αρχαιότερη ομοσπονδία αυτόνομων κρητικών πόλεων: Υρτακίνα, Λισός, Ελυρος, Σύια, Τάρρα και Ποικιλασός) κ.ά.

Ο ίδιος αναφέρθηκε στη **σχεδιαζόμενη πολιτιστική διαδρομή που θα διασυνδέει τα μνημεία της ευρύτερης περιοχής** (Στύλος, Κοιλιάρης, Κυανή Ακτή, Ιτζεδίν, Απτέρα, Αζοίρες) αλλά και τη **μελλοντική ενεργοποίηση των άλλων εμβληματικών μνημείων της περιοχής** (Φρούριο Κούλε, Οχυρό Ιτζεδίν, νησίδα Σούδας). Τέλος, ο κ. Μικελογιάννης τόνισε ότι οι σχεδιαζόμενες **δράσεις επόμενης γενιάς** στον χώρο, μέσα από τις δράσεις ψηφιακής περιήγησης με καινοτόμες τεχνολογίες αιχμής (**augmented και virtual reality**) ή και με τη δημιουργία ψηφιακού παιχνιδιού (**gamification**) στο πλαίσιο της Στρατηγικής Εξυπηνης Εξειδίκευσης της Περιφέρειας Κρήτης, πιστοποιούν ότι η Αρχαία Απτέρα μαζί με το νέο Αρχαιολογικό Μουσείο Χανίων στη Χαλέπα θα αποτελέσουν τους δύο βασικούς πυλώνες ανάπτυξης του πολιτιστικού τουρισμού για τα Χανιά και τη δυτική Κρήτη για τα επόμενα χρόνια-δεκαετίες.

Αρχαία Απτέρα, η μικρή Πομπηία της Κρήτης

Στην Αρχαία Απτέρα, τη λεγόμενη μικρή Πομπηία της Κρήτης, η Αρχαιολογική Υπηρεσία συνεχίζει μέχρι και σήμερα να φέρνει στο φως μοναδικά ευρήματα εντός μίας ευρύτερης περιοχής, που διαθέτει μοναδικό φυσικό πλούτο και πολιτιστικό απόθεμα από όλες σχεδόν τις ιστορικές περιόδους που γνώρισε το νησί (Μινωική, Γεωμετρική, Κλασική, Ελληνιστική, Ρωμαϊκή, Ενετική, Οθωμανική, Νεότερη Ελληνική και Σύγχρονη Ευρωπαϊκή και Παγκόσμια). Προς αυτήν την κατεύθυνση, εξαιρετικά σημαντικό ήταν έργο της Διευθύντριας Συστηματικής Ανασκαφής Απτέρας κας Βάννα Νιγιού-Κινδελή και της Αρχαιολόγου Εφορείας Αρχαιοτήτων Χανίων, δρ Κατερίνας Τζανακάκη. **Από τα πιο ιδιαίτερα εκθέματα που έφερε στο φως η αρχαιολογική σκαπάνη στην Αρχαία Απτέρα και τα οποία κατέχουν περίοπτη θέση στη έκθεση είναι τα παρακάτω:**

Η Σειρήνα

Η ίδρυση της πόλης και συνακόλουθα η απόδοση του ονόματός της κατά τον Πausανία, οφείλονται στον μυθικό ήρωα Πτέρα ή Απτέρα από τους Δελφούς, ο οποίος οικοδόμησε τον δάφνινο ναό του Απόλλωνα. Μια ιδιαίτερα γοητευτική μυθολογική εκδοχή, όμως, παραδίδεται από τον Στέφανο Βυζάντιο στα Εθνικά (τέλη 5ου αι. μ.Χ.) για τον μυθικό αγώνα μεταξύ Μουσών και Σειρήνων, κατά τον οποίο πτήθηκαν οι Σειρήνες, πέταξαν τα φτερά τους (έμειναν άπτερες), έγιναν λευκές και έπεσαν στη θάλασσα.

Κατά τη διάρκεια των ανασκαφών, το 2007 βρέθηκε στην Αρχαία Απτέρα πύλινο **ειδωλιόμορφο σκεύος της** Υστερης ελληνοιστικής περιόδου, που απεικονίζει **Σειρήνα**. Το σκεύος εκτίθεται στο Αρχαιολογικό Μουσείο Χανίων. Όπως εξηγεί η αρχαιολόγος Κατερίνα Τζανακάκη πρόκειται για τελετουργικό σκεύος, δημιουργία τοπικού εργαστηρίου. Βρέθηκε σε επίκωση εναγικής πυράς κοντά σε τάφους ελληνοιστικών χρόνων. **Η αφήγηση** στην ντόπια κοροπλαστική του μυθικού στιγμιότυπου της **θρηνωδού Σειρήνας** υποδηλώνει ότι ένας από τους **ιδρυτικούς μύθους της Απτέρας**, που παραδίδει ο Στέφανος Βυζάντιος, μορφοποιήθηκε σε αυτήν τη φάση της πόλης.

Μάλιστα, όπως σημειώνει η κα Τζανακάκη, η σειρήνα, «**τραβώντας τα μαλλιά της στο ύψος των ώμων οπτικοποιεί τη χειρονομία του θρήνου, ενώ ταυτόχρονα μοιάζει να ξεριζώνει τα φτερά της**».

Σύνταγμα Αρτέμιδος και Απόλλωνος

Την **Αρτέμιδα ως προστάτιδα θεά της Απτέρας** υποδεικνύουν οι διαφορετικοί νομισματικοί τύποι της πόλης, η αναφορά του ιερού της σε συνθήκη με την πόλη Τέω της Μικράς Ασίας αλλά και το πρόσφατο εύρημα του συντάγματος των γλυπτών από τη ρωμαϊκή οικία. Επίσης η απεικόνιση του Απόλλωνα στα νομίσματα αποτελεί ένδειξη λατρείας του αδελφού της θεάς, για την οποία προς το παρόν δεν υπάρχουν άλλα δεδομένα, εκτός από το παραπάνω σύνταγμα. Ωστόσο θα μπορούσε να ανατρέξει κάποιος στον έναν από τους ιδρυτικούς μύθους της Απτέρας, ο οποίος βασίζεται στη νίκη των Μουσών και επομένως στον προστάτη τους Απόλλωνα, ίσως αρχικά συλλατρευόμενο θεό, ο οποίος υποσκελίστηκε αργότερα.

Το 2015 κατά τις ανασκαφές στην ρωμαϊκή οικία ήρθε στο φως, ένα σύνταγμα γλυπτών της Αρτέμιδος και του Απόλλωνος, από χαλκό, μάρμαρο, πωρόλιθο, μόλυβδο, χρυσό, συγκολλημένα. Όπως εξηγεί η αρχαιολόγος Β. Νινιού-Κινδελή «**ο τύπος του γλυπτού παραπέμπει στην Αρτέμιδα των Βερσαλλιών, σήμερα στο Μουσείο του Λούβρου**, ενώ ο **Απόλλων** βρίσκεται το παράλληλό του στον Απόλλωνα του Kassel, που οφείλει το **πρωτότυπό του στον Απόλλωνα Παρνόπιο του Φειδία**. Η χάλκινη βάση σχήματος κιβωτιδίου είναι αντιστοιχη με εκείνες των Λαρήτων της Πομπηίας (θεοί που προστάτευαν την οικία και την οικογένεια). Βρέθηκαν πεσμένα στο στρώμα καταστροφής (365 μ.Χ.) της εισόδου (fauces) της οικίας. Ήταν τοποθετημένα μάλλον σε κόγχη του δυτικού τοίχου. Οι αστικές ρωμαϊκές οικίες συνήθως διέθεταν το οικιακό τους ιερό σε έναν από τους κοινόχρηστους χώρους. Το συγκεκριμένο εύρημα φαίνεται ότι υπηρετούσε αυτόν τον σκοπό. Εδώ, ωστόσο, ξενίζει ο συνδυασμός των δύο διαφορετικών υλικών στην ενιαία βάση. Ίσως πρόκειται για "αυτοσχεδιασμό" των ιδιοκτητών της οικίας, οι οποίοι έχοντας παραγγείλει τα γλυπτά των δύο αδελφών θεών για το οικιακό τους ιερό, δημιούργησαν επάνω σε έναν απλό λίθο τη συγκεκριμένη σύνθεση».

Ειδώλια ευνούχων από Μαυσωλείο

Μοναδικά πήλινα ειδώλια ευνούχων Ρωμαϊκών χρόνων από **Μαυσωλείο Ελευθερναίου** (καταγόμενου από την αρχαία Ελεύθερνα) ανακαλύφθηκαν στην Απτέρα, στο Δυτικό νεκροταφείο το 2005 και σήμερα εκτίθεται στο Αρχαιολογικό Μουσείο.

Στα ειδώλια απεικονίζονται ευνούχοι που πιθανόν σχετίζονται με **Ορφική Μύηση και τη λατρεία της Κυβέλης**. Όπως εξηγούν οι αρχαιολόγοι Β. Νινιού-Κινδελή και Κ. Τζανακάκη, «η πράξη του ευνουχισμού συνδέεται μυθολογικά κατ' αρχάς με τη φρυγική ανδρόγυνη Αγδιστη. Στη συνέχεια υιοθετήθηκε από τους ιερείς - μύστες της Κυβέλης, τους Γάλλους, ως τελετουργική πράξη μύησης, προκειμένου να εξασφαλίσουν την ευδαιμονία στη μεταθανάτια ζωή».

Άγαλμα της θεάς Υγείας

Ακέφαλο άγαλμα από μάρμαρο της θεάς Υγείας, Ρωμαϊκών χρόνων που αποκαλύφθηκε στην Απτέρα και εκτίθεται σήμερα στο Αρχαιολογικό Μουσείο Χανίων.

«Το άγαλμα ακολουθεί τον τύπο "Hope", που ανάγεται σε πρωτότυπο των αρχών του 4ου αι. π.Χ., σημειώ τότε **στην Ακρόπολη της Αθήνας. Η Υγεία, μετά τον Ασκληπιό, ήταν η σημαντικότερη θεότητα για τη θεραπεία των ασθενών.** Η ύπαρξη του γλυπτού του Ασκληπιού στο

Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο με προέλευση την Απτέρα, πιστοποιεί τη λατρεία των δύο θεών στην πόλη κατά την περίοδο της ρωμαιοκρατίας τουλάχιστον» επισημαίνει η αρχαιολόγος Β. Νινιού-Κινδελή.

Ο στεφανωμένος Ερωτας

Στο Δυτικό νεκροταφείο, της αρχαίας Απτέρας, το 2005 η αρχαιολογική σκαπάνη έφερε στο φως μεγάλο μεγέθους ειδώλιο από πηλό, Ρωμαϊκών χρόνων που απεικονίζει τον Ερωτα. Σήμερα εκτίθεται στο Αρχαιολογικό Μουσείο Χανίων. **Ο Ερωτας, στεφανωμένος**, αποδίδεται σε εφηβική ηλικία και στο πρόσωπό του κυριαρχεί έκφραση μειδιάματος. Επάνω από το μέτωπο τα μαλλιά είναι μαζεμένα στον χαρακτηριστικό βόστρυχο κάτι που «**παραπέμπει σε διαβατήριες τελετές μύησης ή ενηλικίωσης**» επισημαίνουν οι αρχαιολόγοι Β. Νινιού - Κινδελή και Κ. Τζανακάκη.

Απόκοσμες και δαιμονικές γυναικείες μορφές

Εντυπωσιακά ειδώλια γυναικείων μορφών, των Ρωμαϊκών χρόνων, ανακαλύφθηκαν το 2005 στην Απτέρα, στο Δυτικό νεκροταφείο. Σήμερα εκτίθενται στο Αρχαιολογικό Μουσείο Χανίων.

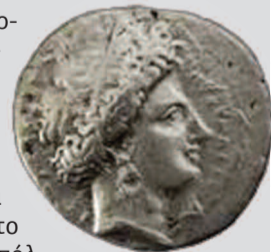
Όπως παρατηρούν οι αρχαιολόγοι Β. Νινιού-Κινδελή και Κ. Τζανακάκη: «μορφή, απόκοσμη και δαιμονική, συνδυάζει τυπολογικά **χαρακτηριστικά της Περσεφόνης** (στάχυ, στέφανο με καρπούς) **και της Σειρήνας** (φτερά, ιχθυάκανθα στο πόδι). Πρόκειται για ένα **μοναδικό συγκερασμό** στοιχείων της θεάς του Κάτω Κόσμου και του δαιμονικού πλάσματος της ακολουθίας της, που ταυτοχρόνως **συνδέεται με τον βασικό ιδρυτικό μύθο της Απτέρας**, ίσως ιδιαίτερη επιλογή των ιδιοκτητών του οικογενειακού ταφικού μνημείου».

Στατήρας Απτέρας

Στην έκθεση παρουσιάζεται ένας **αργυρός Στατήρας Απτέρας** της Ελληνοιστικής περιόδου 300 - 280 π.Χ. που εκτίθεται στο Αρχαιολογικό Μουσείο Χανίων.

Όπως εξηγεί η αρχαιολόγος Κατερίνα Τζανακάκη, «στον στατήρα ο πάνοπλος Πτολίοικος, ιδρυτής της πόλης, εικονίζεται σεβίζων κοντά στο ιερό δέντρο του Απόλλωνα, τη δάφνη. Πρόκειται για **ένα από τα λιγιστά κρητικά νομίσματα με την υπογραφή του σπουδαίου χαρακτήρα Πυθοδώρα**, ο οποίος εργάστηκε και στο νομισματοκοπείο της Πολυρρήνιας, την περίοδο μεταξύ 330 - 270 π.Χ.»

ΧΘΕΣ ΣΤΑ ΧΑΝΙΑ

Πρεμιέρα για τα “Κρητικόπουλα”

■ Παρουσιάστηκε το μαθητικό περιοδικό

Η παρουσίαση του πρώτου τεύχους του παγκρήτιου περιοδικού “Τα Κρητικόπουλα” έγινε χθες στο πλαίσιο της εσπερίδας, που διοργάνωσε στο Πνευματικό Κέντρο ο σύλλογος νεανικής δημοσιογραφίας “Τύπος και Ουσία-Λευτέρης Δασκαλάκης”.

ΠΤ

Πρόκειται για μια προσπάθεια που ξεκινά μετά από 84 ολόκληρα χρόνια, ουσιαστικά μια επανέκδοση ενός παγκρήτιου περιοδικού που λεγόταν τότε “Το Κρητικόπουλο” και είχε εκδοθεί τη σχολική περίοδο 1935-36.

«Είναι ένα επίτευγμα το οποίο χρειάστηκε έξι χρόνια για να γίνει», επεσήμανε μιλώντας στα “Χ.ν.», ο πρόεδρος του συλλόγου νεανικής δημοσιογραφίας, **Γιώργος Δασκαλάκης**. «Προφανώς είμαστε πολύ ευχαριστημένοι γιατί δίνεται στα παιδιά η δυνατότητα να δείξουν σε δεύτερο επίπεδο τις δουλειές τους. Όταν βγάζουν μία εφημερίδουλα, περιορίζεται στο σχολείο ή την τοπική κοινωνία. Εμείς, τους δίνουμε την δυνατότητα ν' αποκτήσουν ένα παγκρήτιο βήμα και να δουν τις εργασίες τους δημοσιευμένες ή τα εξώφυλλα των εργασιών τους μαζί με τα όλα τα παιδιά της Κρήτης,

οπότε από αυτή την άποψη είμαστε πάρα πολύ ευχαριστημένοι», σημείωσε ο κ. Δασκαλάκης.

Ο δάσκαλος και ιστορικός ερευνητής, **Γιώργος Πιτσιτάκης** στάθηκε στο γεγονός ότι το περιοδικό επανέρχεται μετά από ένα σχεδόν αιώνα, χαρακτηρίζοντας την προσπάθεια ως μια ευχάριστη έκπληξη που περίμενε τους μαθητές και η οποία τους γνωστοποιήθηκε στο περιθώριο του 5ου παγκρήτιου διαγωνισμού δημοσιογραφικών δεξιοτήτων.

«Από το Κρητικόπουλο στα Κρητικόπουλα», τόνισε ο κ. Πιτσιτάκης. «“Τα Κρητικόπουλα” είναι μία έκπληξη που επιφυλάσσαμε στα παιδιά, καθώς επανεκδίδεται μετά από 83 χρόνια. Τότε το περιοδικό ήταν “Το Κρητικόπουλο”, το οποίο είχε βγει το Νοέμβρη του 1935. Είναι ένα δώρο του συλλόγου νεανικής δημοσιογραφίας όπου εκεί θα παρουσιάζονται οι ερ-

Ο κ. Δασκαλάκης με μαθητές Δημοτικού σχολείου.

γασίες των παιδιών όλης της Κρήτης», κατέληξε ο κ. Πιτσιτάκης.

Η εσπερίδα που έγινε σε συνδιοργάνωση με την Περιφερειακή Ενότητα Χανίων και τη συνεργασία του συλλόγου δασκάλων νηπιαγώ-

γών και την Ε.Λ.Μ.Ε. Νομού Χανίων, περιλάμβανε ακόμη σύντομους χαιρετισμούς και παρουσίαση των εντύπων από τα σχολεία που θα δηλώσουν συμμετοχή.

Στιγμιότυπο από την εκδήλωση.

ΣΤΟ ΛΥΚΕΙΟ ΕΛΛΗΝΙΔΩΝ

Εκδήλωση για τον “τρουποτηγανίτη”

Το πατροπαράδοτο έθιμο προσφοράς του “τρουποτηγανίτη” τηρήθηκε και φέτος από κυρίες μέλη του Λυκείου Ελληνίδων με τηγανίτες, λουκουμάδες, κάστανα και άλλα προϊόντα.

Παράλληλα με την “γλυκιά” αυτή βραδιά στην κατάμεστη αίθουσα εκδηλώσεων και έκθεσης του Λυκείου, πραγματοποιήθηκε ομιλία από την διευθύντρια του Εργαστηρίου Υδατικής Χημείας της Σχολής Μηχανικών Περιβάλλοντος του Πολυτεχνείου Κρήτης και μέλους του Λυκείου Ελληνίδων κα **Έλια Ψυλλάκη** με θέμα: “Καταστροφή του περιβάλλοντος – η απειλή που

μοιάζει να γίνεται πραγματικότητα”

Για το έθιμο το οποίο συνεχίζεται κάθε χρόνο παραμονή της εορτής του Αγίου Ανδρέα με την καθιερωμένη πατροπαράδοτη εκδήλωση του “τρουποτηγανίτη” η οποία μεταλαμπαδεύεται από γενιά σε γενιά πάνω από έναν αιώνα μίλησε στα “Χ.ν.” η **πρόεδρος του Λυκείου κα Τατιάνα Κουράκη** σημειώνοντας ότι «οι τηγανίτες (αλεύρι – μέλι και λάδι) είναι ένα γλύκισμα που προσφέρεται από τη μία για να γλυκάνει ο καιθρός και από την άλλη για να γλυκάνει η διάθεση της φύσης. Όποια νοικοκυρά δεν φτιάξει

Η πρόεδρος του Λυκείου Ελληνίδων κα Τατιάνα Κουράκη.

αυτή την μέρα τηγανίτες τρυπάει το τηγάνι! Έθιμο από τα χρόνια του Βυζαντίου. Στα μεταγενέστερα χρόνια με την ίδρυση του Οικουμενικού Πατριαρχείου ο Πατριάρχης την ημέρα του Αγίου Ανδρέα μετά την Θεία Λειτουργία μοιράζει λουκουμάδες και τηγανίτες στους πιστούς που προσέρχονται στο Πατριαρχείο. Έτσι και το Λύκειο μας, πιστό στις παραδόσεις προσφέρει κάθε χρόνο όπως απόψε σε όλους που συμμετέχουν στην εκδήλωση λουκουμάδες, τηγανίτες και όλα

Η ομιλήτρια κα Έλια Ψυλλάκη.

τα καλούδια του Φθινοπώρου».

Από την πλευρά της η ομιλήτρια κα Έλια Ψυλλάκη μίλησε για τις σύγχρονες περιβαλλοντικές προκλήσεις και παρουσίασε τις δραστηριότητες του εργαστηρίου εντατικής Χημείας στο Πολυτεχνείο Κρήτης. Μέλος και η ίδια του Λυκείου Ελληνίδων, η κα Ψυλλάκη, τόνισε πως το Λύκειο «εκπροσωπεί αρχές και αξίες της οικογένειας και για αυτό πρέπει να το στηρίζουμε».

ΗΛ. Ι. Κ.

ΧΘΕΣ ΣΤΑ ΧΑΝΙΑ

Παρουσιάστηκε “Ο Φοίνικας” του Χρ. Χωμενίδη

“Ο Φοίνικας”, το νέο βιβλίο του συγγραφέα **Χρήστου Χωμενίδη** παρουσιάστηκε το βράδυ της Παρασκευής στην κατάμεστη αίθουσα της Δημοτικής Βιβλιοθήκης Χανίων.

Για το βιβλίο μίλησαν ο επίκουρος καθηγητής Νεοελληνικής Φιλολογίας στο Πανεπιστήμιο Κρήτης, **Γιάννης Δημητρακάκης** και ο πρ. Υπουργός, **Μανούσος Βολουδάκης** αλλά και ο ίδιος ο συγγραφέας ο οποίος είχε συζήτηση με το κοινό. Αναλυτικό ρεπορτάζ στα “Χανιώτικα νέα” της Δευτέρας.

Β. ΤΩΜ.

Από αριστερά ο επίκουρος καθηγητής Νεοελληνικής Φιλολογίας στο Πανεπιστήμιο Κρήτης, Γιάννης Δημητρακάκης, ο συγγραφέας Χρ. Χωμενίδης και ο πρ. υπουργός, Μανούσος Βολουδάκης.

Cool Energy

cool energy

ΨΥΞΗ - ΘΕΡΜΑΝΣΗ - ΚΛΙΜΑΤΙΣΜΟΣ

- Επαγγελματική & Βιομηχανική ψύξη
- Επαγγελματικός εξοπλισμός
- Κλιματισμός
- Αφυγρανήτες
- Ζεστά νερά χρήσης
- Φίλτρα νερού
- Αντίστροφη όσμωση

- Θέρμανση
- Εξαερισμοί
- Ηλιακά
- Αποσκληρυντές

Περιβολίων 103, Χανιά

28216 00744

28216 00944

info@coolenergy.gr

παιδότοπος

ΒΑΓΓΕΛΗΣ
Θ. ΚΑΚΑΤΣΑΚΗΣ
kakatsakis@sch.gr

Ε' ΤΑΞΗ ΔΗΜ. ΣΧ. ΝΑΥΣΤΑΘΜΟΥ ΚΡΗΤΗΣ

Η Ένωση της Κρήτης με την Ελλάδα

Οι Κρητικοί μετά την κυριαρχία του νησιού από τους Τούρκους περνούσαν πολύ δύσκολα, διότι οι κατακτητές επέβαλαν σκληρά μέτρα. Η Κρήτη από το 1770 άρχισε να πολεμάει τους Τούρκους. Η πρώτη εξέγερση ξεκίνησε στα Σφακιά με αρχηγό το Δασκαλογιάννη. Δυστυχώς η επανάσταση απέτυχε. Μετά από 50 περίπου χρόνια, το 1821, οι Κρητικοί επαναστατούν ξανά, αλλά με μεγάλη δυσκολία γιατί οι Τούρκοι εμποδίζουν τον εφοδιασμό του νησιού με όπλα. Η επανάσταση κηρύχτηκε στις 15 Απριλίου στο χωριό Λούλος των Κεραμειών. Με το πρωτόκολλο του Λονδίνου η Κρήτη παραμένει υποδουλωμένη.

Λουκάς Καραστεργίου,
Γεωργία Κοκκόπη, Πάννης
Μελισσουργάκης

«Νιώθω θαυμασμό που οι πρόγονοί μας αγωνίστηκαν τόσα χρόνια για να ενωθεί η Κρήτη με τη μητέρα Ελλάδα. Όλοι έχουμε ως παράδειγμα τη γενναιότητά τους και την πίστη τους στην πατρίδα».

Φίλιππος Κακοταρίτης

«Χαίρομαι που οι Κρητικοί πολέμησαν τόσο γενναία. Αισθάνομαι ευγνωμοσύνη που οι Κρητικοί ήθελαν να ενωθούν με την Ελλάδα διότι αυτό το σημαντικό κομμάτι είναι μέρος της χώρας μας».

Λουκάς Καραστεργίου

«Σκέφτομαι πόσο δύσκολα πέρασαν οι Κρητικοί και πραγματικά συγκινούμαι πολύ. Νιώθω θαυμασμό για τον ηρωισμό και τη γενναιότητά τους».

Λυδία Καρυωτάκη

«Η Ένωση της Κρήτης με την Ελλάδα με κάνει υπερήφανο γιατί οι κόποι των προγόνων μου ανταμείφθηκαν».

Ακης Μπάκος

«Νιώθω συγκίνηση γιατί είμαι Κρητικά και η Κρήτη είναι ελληνική, ούτε ενετική, ούτε τουρκική. Είμαι μια Ελληνίδα Κρητικά!»

Γεωργία Κοκκόπη

«Χαίρομαι που οι Κρήτες είναι τολμηροί, δυναμικοί και θαρραλέοι! Χαίρομαι που'μαι Κρητικός!».

Πάννης Μελισσουργάκης

«Νιώθω θαυμασμό για τη γενναιότητα των ηρώων που πολεμούσαν χωρίς φόβο και δισταγμό. Επίσης νιώθω υπερηφάνεια γιατί ζω σ' αυτόν τον πανέμορφο τόπο που αγωνίστηκαν και έζησαν πολύ σπουδαίοι άνθρωποι. Θεωρώ τους Κρητικούς παράδειγμα γενναιότητας και ανδρείας».

Γεωργία Βλάχου

«Είμαι Κρητικά και είμαι περήφανη για τους προγόνους μου που πολέμησαν σκληρά για να ενωθούν με τη μητέρα Ελλάδα».

Μαρία Καρυωτάκη

«Όταν σκέφτομαι τους αγώνες των Κρητών αισθάνομαι θαυμασμό και ευγνωμοσύνη».

Δημήτρης Βαγιόκας

«Νιώθω θαυμασμό για τον ηρωισμό, την επιμονή και τη γενναιότητα των Κρητικών».

Ευαγγελία Δημητρούλακη

Οι μαθητές της Πέμπτης τάξης του Δημοτικού Σχολείου Ναυστάθμου Κρήτης προσέγγισαν τα ιστορικά γεγονότα της Ένωσης της Κρήτης με την Ελλάδα με διάφορες δράσεις που έγιναν στην τάξη. Μετά από συζητήσεις σχετικά με το πότε η Κρήτη απελευθερώθηκε από τους Τούρκους σε σχέση με την υπόλοιπη Ελλάδα, οι μαθητές αναζητήσαν πηγές προκειμένου να ενημερωθούν. Διάβασαν κείμενα, παρακολούθησαν βίντεο και μελέτησαν φωτογραφίες της εποχής. Εγγραψαν κείμενα με τα κυριότερα ιστορικά γεγονότα, αλλά εξέφρασαν και τα συναισθηματά τους για τους αγώνες των Κρητών. Η ιστορία μας δεν είναι

απλές γραμμές σε κείμενα, ούτε απόμακρο γεγονός που παρήλθαν. Είναι μέρος της ταυτότητάς μας. Και όπως λέει ο Ν. Καζαντζάκης στην "Άσκητική" του: «Η Κραυγή δεν είναι δική σου. Δε μιλάς εσύ, μιλούν αρίφνητοι πρόγονοι με το στόμα σου. Δεν πεθυμάς εσύ, πεθυμούν αρίφνητες γενεές απόγονοι με την καρδιά σου. Οι νεκροί σου δεν κείτονται στο χώμα. Γέννηκαν πουλιά, δέντρα, αγέρας. Κάθεσαι στον ίσκιο τους, θρέφεις με τη σάρκα τους, αναπνέεις το χνότο τους. Γέννηκαν ιδέες και πάθη, κι ορίζουν τη βουλή σου και την πράξη...»

Η δασκάλα της τάξης,
Σταυρούλα Λαδά

Σημείωση: Όταν υπάρχουν δάσκαλοι, όπως η Σταυρούλα Λαδά, μπορώ να δηλώνω αισιόδοξος για το μέλλον.

Ευλογία για τον Παιδότοπο η συνεργασία μας. Να σε χαίρονται οι μαθητές σου και να τους χαίρεσαι, Σταυρούλα!

Αυτό για να συνοδεύσω τις ευχές μου προς όλους τους όπου γης Κρητικούς. Και να μην ξεχνάμε ότι "Ένωσης ή Θάνατος" ήταν το σύνθημα των αγώνων για Λευτεριά που έκαναν οι πρόγονοί μας...

Βαγγέλης Θ. Κακατσάκης
δάσκαλος

Οι Κρητικοί έκαναν πολλές εξεγέρσεις προκειμένου να αποκτήσουν την ελευθερία τους, όπως το 1833 και το 1841. Το αποκορύφωμα ήταν η Κρητική Επανάσταση το 1866-1869. Το 1866 η επαναστατική συνέλευση ζήτησε δικαιοτέρα μεταχείριση προς τους χριστιανούς και ένωση με την Ελλάδα. Στην επανάσταση πρωτοστάτησαν οι Χ.Μ. Γιάνναρης, Κων. Κριάρης, Μιχ. Κόρακας, Ζυμβρακάκης και Κορωνάιος. Το σημαντικότερο γεγονός ήταν η ανατίναξη της Μονής του Αρκαδίου με 300 ενόπλους, 600 γυνακόπαιδα και αρκετούς Τούρκους. Η θυσία του Αρκαδίου συγκίνησε όλη την Ευρώπη. Το 1867 ο Οργανικός Νόμος έδωσε ημιαυτονομία και περισσότερα δικαιώματα, αλλά οι Κρήτες την απέρριψαν και συνέχισαν τις επαναστάσεις. Με την υπογραφή της Σύμβασης της Χαλέπας το 1878 ορίζεται γενικός διοικητής της Κρήτης χριστιανός, τα δύο τρίτα στις συνελεύσεις θα είναι Έλληνες, ιδρύεται η Κρητική χωροφυλακή, φιλολογικοί σύλλογοι και εκδίδονται εφημερίδες.

Ακης Μπάκος, Μαρία Καρυωτάκη,
Γιώργος Γαλάκος

Το 1897 οι Τούρκοι πραγματοποιούν άγριες σφαγές στο Ηράκλειο, στο Ρέθυμνο αλλά και στα Χανιά στην Τριμάρτυρη. Οι "Μεγάλες Δυνάμεις" δημιούργησαν μια ουδέτερη ζώνη ανάμεσα στους Κρήτες και στους Τούρκους. Επέπλευσαν και τα πλοία τους στα Χανιά. Μια οβίδα έσπασε τον ιστό της σημαίας στο Ακρωτήρι. Ο Κρητικός Σπύρος Καγιαλεδάκης ή Καγιαλές έγινε ο ίδιος το κοντάρι, κρατώντας με το σώμα του την ελληνική σημαία. Προκαλείται πάλι το κοινό αίσθημα στην Ευρώπη. Οι Ευρωπαίοι πρότειναν την αυτονομία της Κρήτης, αλλά οι Κρήτες απάντησαν ότι δε δέχονται αυτονομία, παρά μόνο την ένωση με την Ελλάδα. Το 1898 οι Τούρκοι αναγκάζονται να εγκαταλείψουν την Κρήτη.

Ευαγγελία Δημητρούλακη,
Αντώνης Γιοβάνης, Γεωργία Βλάχου

Οι "Μεγάλες Δυνάμεις" υπέδειξαν να αναλάβει τη διακυβέρνηση της Κρήτης ο γιος του βασιλιά της Ελλάδας, τον πρίγκιπα Γεώργιο. Το 1898 δημοσιεύεται το πρώτο Σύνταγμα της Κρητικής Πολιτείας. Το 1901 προκύπτει διαφωνία ανάμεσα σε αυτόν και τον υπουργό Δικαιοσύνης Ελευθέριο Βενιζέλο. Το θέμα ήταν η ένωση με την Ελλάδα. Το 1905 γίνεται το Κίμημα του Θερίσου στα Χανιά, όπου πρωτοστατεί ο Βενιζέλος, ζητώντας την ένωση. Ο πρίγκιπας Γεώργιος αποχωρεί, η ένωση όμως δεν πραγματοποιείται ακόμη.

Νικόλας Νάκης,
Λουκάς Καραστεργίου

Το 1910 ο Βενιζέλος εκλέγεται πρωθυπουργός της Ελλάδας. Η ένωση δεν έρχεται ακόμη. Η Ένωση της Κρήτης με την Ελλάδα πραγματοποιείται στα τέλη των 2 Βαλκανικών πολέμων, επίσημα, με την ύψωση της ελληνικής σημαίας από τους αγωνιστές Αναγνώστη Μάντακα και Χατζημιχάλη Γιάνναρη στο φρούριο Φιρκά στα Χανιά, την 1η Δεκεμβρίου 1913, όπου παραβρέθηκαν ο βασιλιάς Κωνσταντίνος και ο πρωθυπουργός Ελευθέριος Βενιζέλος.

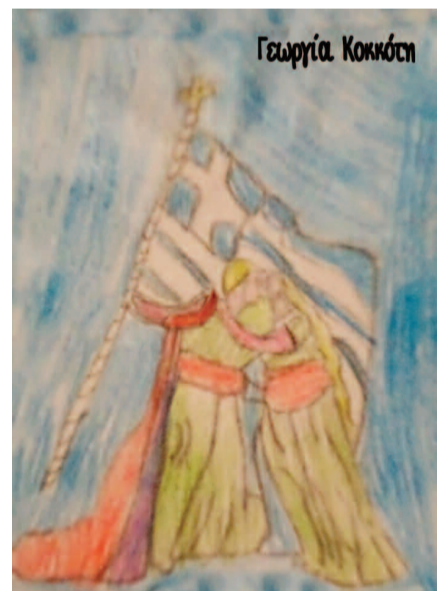
Λυδία Καρυωτάκη,
Δημήτρης Βαγιόκας

Φίλιππος Κακοταρίτης

Ευαγγελία Δημητρούλακη

Γεωργία Κοκκόπη

Γεωργία Βλάχου

Γεωργία Βλάχου

Επιμέλεια:
ΣΑΚΗΣ ΚΟΥΒΑΤΣΟΣ
info@herb.gr

Πράσο

Βιότοπος - περιγραφή

Η λατινική ονομασία του βοτάνου είναι ALLIUM porrum (Αλλιο το πράσο). Ανήκει στην οικογένεια των Λιλιϊδών. Είναι λαχανικό γνωστό σε όλους. Είναι διαιτητής πόα. Τα φύλλα του είναι εδώδιμα.

Καλλιεργείται για το βολβό και τα φύλλα του. Ο πολλαπλασιασμός του πράσου γίνεται με σπόρο. Τον πρώτο χρόνο, από ένα βλαστό αναπτύσσονται μακριά φύλλα σε σχήμα λόγχης και μία παχιά σαρκώδη βάση. Οι σαρκώδεις βάσεις των φύλλων καλύπτουν η μία την άλλη και σχηματίζουν ένα σχεδόν κυλινδρικό, παχύ και μακρύ βολβό. Ο βολβός αυτός φτάνει σε μήκος τα 40-50 εκατοστά. Στη βάση του βολβού αναπτύσσεται ένας θύσανος με ρίζες που προχωρούν σε μεγάλο βάθος. Κατά το δεύτερο χρόνο, ανάμεσα από τα φύλλα αναπτύσσεται ένα μακρύ στέλεχος που καταλήγει σε μία μεγάλη ταξιανθία, η οποία έχει 300-400 λευκά ή ρόδινα άνθη. Ο καρπός του πράσου είναι κάψα και περικλείει πολλά μαύρα σπόρια. Το πράσο είναι ανθεκτικό στις χαμηλές θερμοκρασίες και μπορεί να αντέξει και σε θερμοκρασία κοντά στους 0 βαθμούς. Το είδος είναι ερμαφρόδιτο (έχει αρσενικά και θηλυκά όργανα και επικονιάζεται από μέλισσες και έντομα).

Ιστορικά στοιχεία

Λαχανικό γνωστό από την αρχαιότητα. Η καλλιέργεια του αναφέρεται από το 3200 π.Χ. στην 1η Δυναστεία της Αιγύπτου. Οι αρχαίοι Έλληνες και οι αρχαίοι Ρωμαίοι το έτρωγαν υπερβολικά. Τους ήταν μάλιστα γνωστές δύο ποικιλίες του φυτού. Το κεφαλωτόν (porrum capitatum) που έτρωγαν τον βολβό του (κυρίως οι πλούσιοι) και η γηθυλλίς (porrum activum) τα φύλλα της οποίας τα έτρωγαν οι φτωχότερες τάξεις.

Η μαλακτική ιδιότητα του πράσου ήταν γνωστή και στον Αριστοτέλη, ο οποίος το επαινούσε ως ευφωνικό. Τόσο για τον άνθρωπο όσο και για την πέριδικα. Από τον Πλίνιο έγινε γνωστό, όταν ο Νέρων έκανε συχνή χρήση πράσων με λάδι, για να καλυτερεύει την φωνή του. Μερικές μέρες τον μήνα μάλιστα, έτρωγε μόνο πράσο με λάδι, χωρίς ψωμί. Το συνιστούσαν κατά της βραχνάδας σε συνδυασμό με γογγύλια.

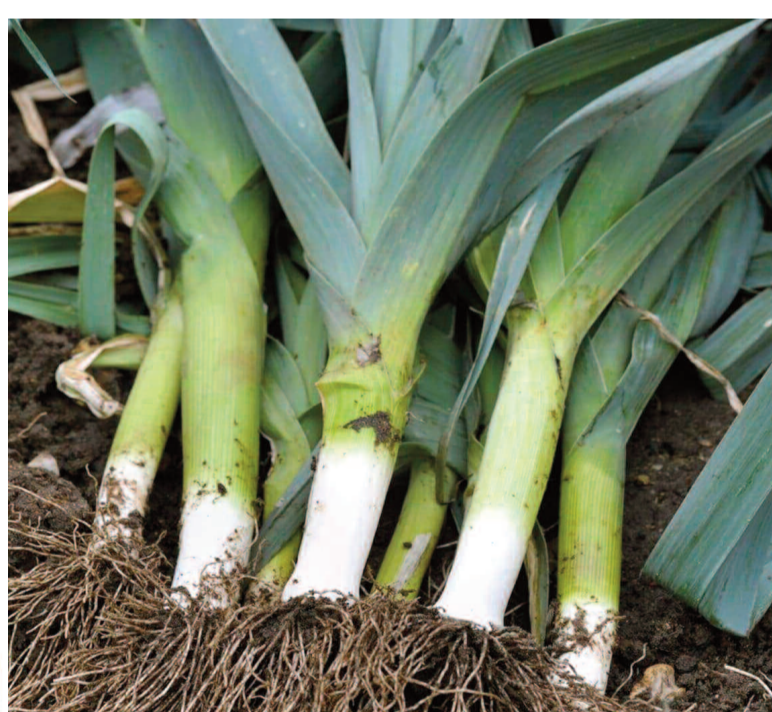
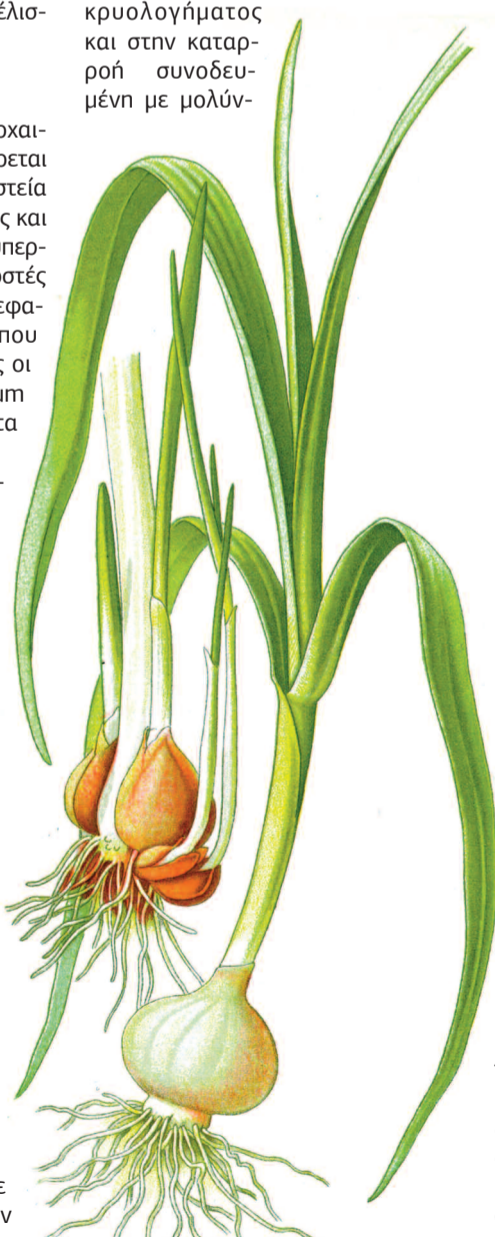
Παλιότερα έκαναν ένα σιρόπι ενάντια στην φυματίωση. Στα χωριά το έβραζαν και έπιναν το ζουμί του σαν διουρητικό φάρμακο. Οι τραγουδιστές, οι ψάλτες και οι ρήτορες το χρησιμοποιούσαν πολύ γιατί πίστευαν ότι έκανε καλό στη φωνή τους.

Τα σπέρματα του πράσου κοπανισμένα σε έγχυμα μέσα σε άσπρο κρασί τα χρησιμοποιούσαν

σαν διουρητικά και για την θεραπεία της ψαμμιάσεως.

Εξωτερικά χρησιμοποιούσαν τον χυλό του πράσου, μαζί με γάλα ή ροδέλαιο, κατά της ωταλγίας και των εμβοών των ωτών, σε ενσταλάξεις στον έξω ακουστικό πόρο. Ψημένα τα πράσα σε τηγάνι με ξύδι τα συνιστούσαν ως κατάπλασμα στους πλευριτικούς. Το ίδιο κατάπλασμα το χρησιμοποιούσαν εξωτερικά για πόνους του λαιμού. Ψημένα μέσα σε φύλλο λαχανίδας, τα τοποθετούσαν ως κατάπλασμα για την θεραπεία των παρωνυχιδών, των δοθιπνών και των εγκαυμάτων, ακόμα δε και των αιμορροΐδων. Τα πράσα τα χρησιμοποιούσαν ακόμη και ως αντίδοτο σε δηλητηριάσεις μανιταριών. Το χυμό του φυτού τον χρησιμοποιούσαν για την απώθηση των σκώρων.

Στην κινέζικη λαϊκή ιατρική χρησιμοποιείται εσωτερικά υπό μορφή εγχύματος από το φρέσκο φυτό, για τα πρώτα στάδια του κρουολογήματος και στην καταρροή συνοδευμένη με μολύν-

σεις του αναπνευστικού συστήματος.

Στην Κρήτη το βότανο το αποκαλούν κεντανέ. (τα καλλιεργούμενα κοινά πράσα της αγοράς), αμπελόπρασο ή πράσο. Ήταν δημοφιλές εορταστικό φαΐ το οποίο έφτιαχναν μαζί με σύγκλινα. Παλιότερα οι γυναίκες έβγαιναν στο «πρασολόγημα». Μάζευαν τα πράσα και τα έφερναν σε «αपुरοτσούβαλα» (μικρά τσουβάλια από θειάφι). Τα πράσα τα χρησιμο-

ποιούσαν για εγκαθίσματα στους δύσκολους τοκετούς, από τις πρακτικές μαίες «για να πέσει το λευτέρι» (ο πλακούς).

Συστατικά - χαρακτήρας

Όλο το φυτό, αλλά πολύ περισσότερο ο βολβός, έχει ιδιαίτερη οσμή και γεύση γλυκίζουσα. Περιέχει νερό 88%, πρωτεΐνες 2,5%, αζωτούχες και λιπαρές ουσίες, υδατάνθρακες, 1,5% ανόργανα άλατα ασβεστίου, φωσφό-

ρου και καλίου, βιταμίνες Α, Β και C, κυτταρίνη και θειοαζωτούχο αιθέριο έλαιο. Περιέχει τις δραστικές ουσίες μεθυλαλλίνη και κυκλοαλλίνη.

Ανθιση - χρησιμοποιούμενα μέρη - συλλογή

Ανθίζει από τον Ιούλιο μέχρι τον Αύγουστο. Χρησιμοποιούνται τα φύλλα του, ιδίως τα νέα, καθώς και τα λεπτά του τμήματα. Συλλέγεται καλοκαίρι και φθινόπωρο.

Θεραπευτικές ιδιότητες και ενδείξεις

Είναι βότανο διουρητικό και έχει αξιόλογη δράση σε πάσχοντες από προβλήματα νεφρών, αρτηριοσκληρωτικούς, καρδιοπαθείς, λιθιασικούς, τους πάσχοντες από ισχυρία και οδωπικία. Είναι ακόμη ελαφρά καθαρτικό. Συνιστάται κατά του αρθριτισμού.

Είναι δροσιστικό και χωνευτικό. Λόγω του φωσφορικού οξέως που περιέχει συνιστάται κατά της υπερκόπωσης, της πρόωρης ανάπτυξης, της ραχίτιδας, της φυματίωσης, κατά την περίοδο του θηλασμού κ.α. Το θειοαζωτούχο αιθέριο έλαιο που περιέχει δρα κατά των πνευμονικών νοσημάτων.

Το πράσο περιέχει ένα ιδιαίτερο γλί-σχυροσμο το οποίο θεραπεύει φαρυγγίτιδες, λαρυγγίτιδες, τραχειοβρογχίτιδες, οξείες και χρόνιες, σαν ειδικό μαλακτικό και αποχρεμπτικό.

Είναι ορεκτικό, καθαρίζει το αίμα και καταπολεμά τα παράσιτα του εντέρου. Βοηθά στη δυσκοιλιότητα. Μια ολιγοήμερη δίαιτα με πράσα σαματά τη διάρροια και ωφελεί όσους πάσχουν από δερματικές παθήσεις, εκζέματα και ψωρίαση. Ωφελεί στο βήχα, τη χρόνια και οξεία βρογχίτιδα. Για τις καούρες και τις ξινίλες του στομάχου, το έλκος στομάχου ή δωδεκαδακτύλου και τις φλεγμονές του πεπτικού συστήματος, συνιστάται να τρώμε τρυφερά φύλλα πράσου κάθε πρωί. Ο χυμός του πράσου το πρωί αποτοξινώνει τον οργανισμό, ωφελεί το κυκλοφοριακό σύστημα και βοηθά στην αποτοξίνωση των καπνιστών.

Παρασκευή και δοσολογία

Στις πιο πολλές φορές το πράσο το χρησιμοποιούμε φρέσκο. Ευεργετική δράση όμως έχει και μαγειρεμένο.

Προφυλάξεις

Δεν έχουν αναφερθεί παρενέργειες. Σε περίπτωση υπερβολικής κατανάλωσης από σκυλιά έχουν αναφερθεί δηλητηριάσεις.

ΑΪΛΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ ΤΗΣ ΑΝΘΡΩΠΟΤΗΤΑΣ

Η Τεχνη της Ξερολιθιάς

στον κατάλογο της UNESCO

ΑΠΕ-ΜΠΕ» Την εγγραφή της Τέχνης της Ξερολιθιάς στον Αντιπροσωπευτικό Κατάλογο της Αΐλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς της Ανθρωπότητας ενέκρινε μετ' επαίνων η Διακυβερνητική Επιτροπή της Σύμβασης για τη Διαφύλαξη της Αΐλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς (UNESCO, 2003) στη 13η ετήσια συνεδρίασή της (Port Louis, Μαυρίκιος, 26 Νοεμβρίου - 1 Δεκεμβρίου 2018).

Η εγγραφή έγινε ύστερα από τον κοινό φάκελο υποψηφιότητας που υπέβαλε η Ελλάδα (Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού, Διεύθυνση Νεότερης Πολιτιστικής Κληρονομιάς) μαζί με άλλες επτά χώρες (Γαλλία, Ελβετία, Ισπανία, Ιταλία, Κροατία, Κύπρος, Σλοβενία).

Σύμφωνα με την ανακοίνωση του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού που ενημερώνει για τα παραπάνω, «οι ξερολιθικές κατασκευές συνδέονται άμεσα με την παραδοσιακή οργάνωση του παραγωγικού χώρου των αγροτικών κοινοτήτων και με τον ιδιαίτερο χαρακτήρα κάθε τόπου. Αποτελούν παγκόσμιο σύμβολο και τεκμήριο της σχέσης που συγκροτήθηκε ιστορικά μεταξύ ανθρώπου και περιβάλλοντος, καθώς είναι οι πανταχού παρόντες μάρτυρες του ανθρώπινου μόχθου».

«Σε κάθε τους μορφή -μονοπάτια, γεφύρια, αναβαθμίσεις, εντυπωσιακά σύνολα καλλιέργειών σε πεζούλες, ταπεινά κτίσματα γεωργοκτηνοτροφικής χρήσης, ποικίλες κατασκευές που υποστηρίζουν συστήματα διαχείρισης του νερού, τοίχοι αντιστήριξης, περιφράξεις, διαμόρφωση χωραφιών και κήπων, οδικά δίκτυα - οι ξερολιθικές κατασκευές συμβάλλουν σε μεγάλο βαθμό στην οικολογική ισορρο-

πία, ειδικά σε περιοχές που μαστίζονται από την εδαφική διάβρωση και άλλες δυσμενείς κλιματικές και εδαφικές συνθήκες», συνεχίζει η ανακοίνωση του ΥΠΠΟΑ.

«Η τέχνη της Ξερολιθιάς εξασκείται και σήμερα (όπως και στο παρελθόν) από αγρότες και επαγγελματίες τεχνίτες της πέτρας. Η μετάδοση της παραδοσιακής τεχνολογίας στις νεότερες γενιές γίνεται από τους παλαιότερους κατόχους της τέχνης (μάστορες) αλλά και από οργανωμένους φορείς εκμάθησης και εξάσκησης. Τα τελευταία χρόνια πάντως η συμβολή της στην οργάνωση και συγκρότηση τοπίων και ταυτοτήτων υπογραμμίζεται πλέον σε διεθνές επίπεδο όλο και περισσότερο», προσθέτει το ΥΠΠΟΑ.

Η Διεύθυνση Νεότερης Πολιτιστικής Κληρονομιάς, Υπηρεσία του ΥΠΠΟΑ, αρμόδια για την εφαρμογή της Σύμβασης για τη Διαφύλαξη της Αΐλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς (UNESCO, 2003) στην Ελλάδα, αποδίδει ιδιαίτερη έμφαση στην ανάδειξη του ελληνικού αγροτικού τοπίου ως πολιτισμικού αγαθού, καθώς αποτελεί ένα ευρύ πλέγμα πολιτισμικών εμπειριών και βαθιά ριζωμένων στον χρόνο πολιτισμικών πρακτικών, μεταξύ

των οποίων και παραδοσιακές τεχνολογίες, όπως αυτή της Ξερολιθιάς.

Όπως, δε, πληροφορεί το ΥΠΠΟΑ, η Τέχνη της Ξερολιθιάς είναι το έκτο στοιχείο Αΐλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς που εγγράφει η χώρα μας στον Αντιπροσωπευτικό Κατάλογο της Αΐλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς της Ανθρωπότητας (UNESCO, 2003). Έχουν προηγηθεί το 2013 η Μεσογειακή Διατροφή (από κοινού με την Ιταλία, Ισπανία, Μαρόκο, Πορτογαλία, Κύπρο, Κροατία), το 2014 η Τεχνολογία της Παραδοσιακής Μαστιχοκαλλιέργειας στη Χίο, το 2015 η Τνιική Μαρμαροτεχνία, το 2016 το εθιμικό δρώμενο των Μωμόρων σε οκτώ χωριά της Κοζάνης και το 2017 το Ρεμπέτικο.

Η Ελλάδα έχει υποβάλει δύο ακόμα διεθνικούς φακέλους υποψηφιότητας για εγγραφές στον ίδιο Κατάλογο της UNESCO. Πρόκειται για την υποψηφιότητα της Ψαλτικής Τέχνης (Βυζαντινή Ψαλτική), που υποβλήθηκε από κοινού με την Κύπρο, και τη Μετακινούμενη Κτηνοτροφία στη Μεσόγειο και τις Άλπεις (από κοινού με Ιταλία και Αυστρία). Και οι δύο φάκελοι πρόκειται να αξιολογηθούν από τις αρμόδιες επιτροπές της UNESCO το φθινόπωρο του 2019.

Βοηθός σκηνοθέτη - παραγωγή: Στέλλα Καρακατσάνη.

Εικαστική επιμέλεια: Μικέλα Παπαδουλάκη, Γιώργος Κοκολάκης.

Θα δίδονται δύο παραστάσεις την ημέρα, στις 7 μ.μ. και 9.15 μ.μ..

Τιμή εισιτηρίου 15 ευρώ, μειωμένο 13 ευρώ. Απαραίτητη κράτηση θέσης λόγω περιορισμένου αριθμού ατόμων στην παράσταση. Παραλαβή εισιτηρίων καθημερινά Δευτέρα-Παρασκευή και ώρα 6 μ.μ. - 8 μ.μ. στο YouCA, στην οδό Καραϊσκάκη 76. Τηλ κρατήσεων 697 3179 679 και 694 6632 733.

Θέι τις σκηνές σαν να βρίσκεται μέσα σε μία ταινία».

Στην ιδέα βρίσκονται οι: Αρχόντισσα Κοκοτσάκη - Μαρίνα Καλογήρου.

Η σκηνοθεσία είναι του Γιώργου Καραμαλέγκου. Παίζουν οι ηθοποιοί: Μαρίνα Καλογήρου, Γιώργος Καραμαλέγκος, Λίλη Τσεσματζόγλου, Γεωργία Πολοπετράκη, Φανή Γεωργακάκη, Θάνος Ξενάκης, Ονησίφορος Ονησιφόρου, Ιωάννης Μπάστας, Άννα-Μαρία Παπουτσάκη, Στελλίνα Ιωαννίδου, Εβελην Κουρομιελάκη, Βιργινία Αλτζιζώπη, Εριφύλη Γαλούνη.

Φωτογραφία: Νίκος Κουστένης.

ΑΠΟ ΤΗΝ ΙΛΑΕΚ

Ξενάγηση στον Λόφο Καστέλλι

Ξενάγηση στον Λόφο του Καστελλίου, στην παλιά πόλη, οργανώνει αύριο Κυριακή 2 Δεκεμβρίου στις 11.30 π.μ. η Ιστορική, Λαογραφική και Αρχαιολογική Εταιρεία Κρήτης (ΙΛΑΕΚ). Η συνάντηση θα γίνει στα γραφεία της ΙΛΑΕΚ., στην πλατεία Αγίου Τίτου, στις 11.15.

Την Ξενάγηση θα κάνει ο Μανόλης Μανούσακας, οπτικός, συλλέκτης και μελετητής του πολεοδομικού παρελθόντος των Χανίων. Η Ξενάγηση θα είναι η "ολοκλήρωση" της διάλεξης του Μανόλη Μανούσακα, με θέμα «Από τα παλιά Χανιά. Ο Λόφος του Καστελλίου και τα πέριξ», η οποία δόθηκε στο Πνευματικό Κέντρο Χανίων στις 8 Οκτωβρίου.

ΣΤΟ ΛΥΚΕΙΟ ΕΛΛΗΝΙΔΩΝ

Εκθεση καλλιτεχνικής δημιουργίας

Εκθεση καλλιτεχνικής δημιουργίας με θέμα: "Τα δώρα σας για τις γιορτές..." θα πραγματοποιηθεί στην αίθουσα του Λυκείου Ελληνίδων Χανίων σήμερα Σάββατο 1 Δεκεμβρίου στις 5 μ.μ. - 9 μ.μ. και την Κυριακή 2 και Δευτέρα 3 Δεκεμβρίου από 10 π.μ. έως 2 μ.μ. και από 5 μ.μ. έως 9 μ.μ..

ΣΤΟ Κ.Α.Μ.

Εκθεση ΚΗΦΑΑΜΕΑ

Εκθεση φωτογραφίας και ζωγραφικής στο Κέντρο Αρχιτεκτονικής Μεσογείου (ΚΑΜ) στο παλιό λιμάνι, θα εγκαινιάσει το Κέντρο Ημερήσιας Φροντίδας Απασχόλησης Ατόμων με Ειδικές Ανάγκες (ΚΗΦΑΑΜΕΑ) τη Δευτέρα 3 Δεκεμβρίου. Η έκθεση θα διαρκέσει έως τις 7 Δεκεμβρίου και θα είναι ελεύθερη για όλο τον κόσμο. Θα λειτουργεί όλες τις μέρες 11 π.μ. - 2 μ.μ. και 6 μ.μ. - 8.30 μ.μ.

Όπως ανακοίνωσε το ΚΗΦΑΑΜΕΑ, η έκθεση θα πραγματοποιηθεί με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα Ατόμων με Αναπηρία.

ΣΤΙΣ "ΕΠΙΛΟΓΕΣ"

"Γράμματα στον Άγιο Βασίλη"

Εκδήλωση με "Γράμματα στον Άγιο Βασίλη" της Σοφίας Νικολιδάκη θα πραγματοποιηθεί στο βιβλιοπωλείο "Επιλογές" σήμερα Σάββατο 1 Δεκεμβρίου στις 11.30 το πρωί. Αφήγηση: Ρούλα Τατσοπούλου, κιθάρα: Άγγελος Αθανασιάδης.

Είσοδος ελεύθερη.

ΣΤΟ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ

Βαλκανικός κινηματογράφος

Με την ταινία του Gjorce Stavreski (Γκιόρτσε Σταβρέσκι): "Μυστικό συστατικό", συνεχίζεται το αφιέρωμα στον Βαλκανικό Κινηματογράφο αύριο Κυριακή 2 Δεκεμβρίου, με δύο προβολές: 8 μ.μ. - 10 μ.μ. και 10 μ.μ. - 00.00 στο Πνευματικό Κέντρο Χανίων.

Το αφιέρωμα διοργανώνει ο Σύλλογος Οι Φίλοι των Γραμμάτων και των Τεχνών, με συνδιοργανωτές την Περιφερειακή Ενότητα Χανίων και το Πνευματικό Κέντρο Χανίων. Η είσοδος είναι ελεύθερη για το κοινό.

ΣΤΑ ΧΑΝΙΑ

Αναβίωση εθίμου της "Βαρβάρας"

Αναβίωση του πανάρχαιου εθίμου της "Βαρβάρας" οργανώνει αύριο Κυριακή, προπαραμονή της εορτής της Αγίας Βαρβάρας, στις 5 μ.μ. στην αίθουσα εκδηλώσεων του Παραρτήματος Προστασίας Παιδιών και Νέων Χανίων (Αποκορώνου 166 & Μαλαθύρου 1) ο Πολιτιστικός Σύλλογος Βορειοελλαδικών Χανίων: "Ορφείας". Ο Σύλλογος καλεί «όλους όσοι επιθυμούν να γνωρίσουν εμάς και το συγκεκριμένο έθιμο υπό τους ήχους μακεδονικής και θρακικής μουσικής». Είσοδος ελεύθερη.

ΣΤΗΝ ΠΑΛΙΑ ΠΟΛΗ

Θέατρο δρόμου

Παραστάσεις θεάτρου δρόμου ξεκινά στα Χανιά η νέα ομάδα "The Dream vivid street theatre".

Όπως αναφέρει η ομάδα, «περπατώντας στους δρόμους της παλιάς πόλης των Χανίων, 6 με 16 Δεκέμβρη, το The Dream δημιουργεί μια βιωματική εμπειρία. Ο θεατής, μέσα από τους 13 ηθοποιούς και χορευτές ξεναγείται σε 12 διαφορετικά σημεία της παλιάς πόλης και παρακολου-

Η ιστορία της ρεθεμνιώτικης εκπαίδευσης και οι ερευνητές της

Το Σχολικό Μουσείο του Δήμου Ρεθύμνης από την ίδρυσή του το 1999 ερευνά την ιστορία της ρεθεμνιώτικης εκπαίδευσης και αναδεικνύει όσους τίμησαν την εκπαιδευτική έδρα. Εφέτος ήρθε η σειρά της τιμής όσων έβαξαν τις ρίζες της και δημοσίευσαν τα πορίσματα των ερευνών τους.

Γι' αυτό και διοργάνωσε σχετική εκδήλωση την Τετάρτη στο Σπίτι του Πολιτισμού στο Ρέθυμνο.

Στο πρώτο μέρος της εκδήλωσης παρουσιάστηκε ένα βιβλίο αναφοράς που μόλις κυκλοφόρησε, με τον τίτλο «Η εκπαίδευση στο Ρέθυμνο (1795-1940). Σχολικό και διδακτηριακό δίκτυο». Το βιβλίο αυτό στηρίζεται στη διδακτορική διατριβή του Επιμελητή του Μουσείου **Χάρη Στρατιδάκη**. Το παρουσίασαν ο ομότιμος καθηγητής του Πανεπιστημίου Κρήτης και πρόεδρος της Ιστορικής και Λαογραφικής Εταιρείας Ρεθύμνης **Νίκος Παπαδογιαννάκης**, η ιστορικός **Αγγελική Βλαχοπούλου** και ο πρώην Διευθυντής της Δημόσιας Κεντρικής Βιβλιοθήκης Ρεθύμνης και μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου

του Ιστορικού και Λαογραφικού Μουσείου Ρεθύμνης **Γιάννης Παπιούτογλου**. Συντονίστρια της παρουσίασης ήταν η **Κατερίνα Τσακάλη-Δομαζάκη**, μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου του Ιστορικού και Λαογραφικού Μουσείου Ρεθύμνης.

Στο δεύτερο μέρος της εκδήλωσης τιμήθηκε ο αείμνηστος καθηγητής Πανεπιστημίου **Νικόλαος Δρανδάκης** (1915-2004), για την θεμελιώδη δημοσίευσή του «Ειδήσεις περί των σχολείων Ρεθύμνης κατά το δεύτερον τέταρτον του 19ου αιώνας» αλλά και για σειρά άλλων δημοσιεύσεων, σχετικών με την εκπαίδευση του Ρεθύμνου. Η δεύτερη που τιμήθηκε στην εκδήλωση είναι η συνταξιούχος γυμνασιάρχης και συγγραφέας **Μαριέττα Ασημομήτη-Εκκεκάκη**, για τη συμβολή της στην

Το βιβλίο που παρουσιάστηκε στο πρώτο μέρος της εκδήλωσης

Ο Νικόλαος Δρανδάκης μελετώντας βυζαντινές τοιχογραφίες.

έρευνα της ιστορίας της εκπαίδευσης μέσω των βιβλίων «Από την Ιστορία του 1ου Γυμνασίου και του 1ου Λυκείου Ρεθύμνου» και «Η Γαλλική Σχολή Καλογραιών στη Χαλέπα Χανίων (1852-1983)», στην οποία και πήραν ανώτερη μόρφωση δεκάδες Ρεθεμνιωπούλες.

Ο τρίτος τιμώμενος ήταν ο συνταξιούχος δάσκαλος και διευθυντής σχολείου **Γεώργιος Τσιγδινός**, για την αποφασιστική του συμβολή στην ανάδειξη της εκπαιδευτικής ιστορίας της μονής Αγίου Πνεύματος Αγίου Βασιλείου, μέσω αφενός του βιβλίου του «Η Μονή και η Σχολή του Αγίου Πνεύματος στον Κισσό Αγίου Βασιλείου», που έχει σημειώσει δύο εκδόσεις, και αφετέρου των αγώνων του για αναστήλωση των εγκαταστάσεών της.

Συντονιστής της τιμητικής εκδήλωσης ήταν το Μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου του Σχολικού Μουσείου και Πρόεδρος του Πολιτιστικού Συλλόγου Αμνάτου **Βασίλης Βαμβακάς**, ενώ το έργο του Μουσείου παρουσίασε εν συντομία ο Υπεύθυνος Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων **Γιώργος Κανακάκης**. Συντονιστής του δεύτερου μέρους της εκδήλωσης ήταν το μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου του Σχολικού Μουσείου και Πρόεδρος του Πολιτιστικού Συλλόγου Αμνάτου **Βασίλης Βαμβακάς**.

Δημογραφικά στοιχεία της Κρήτης παραμονές της Ένωσης

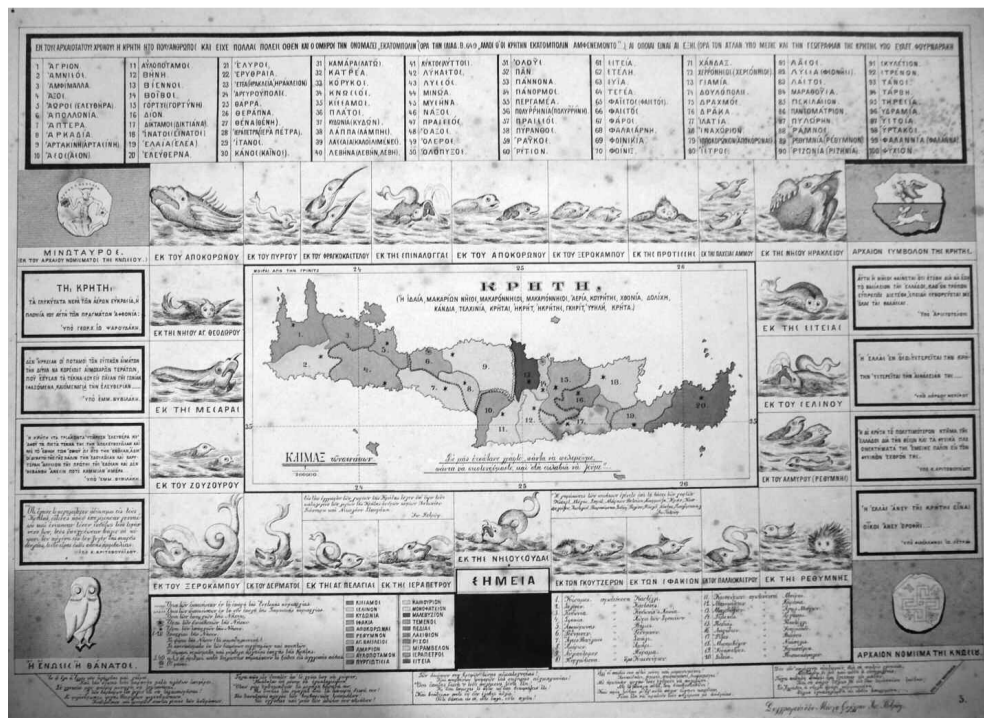
ΓΕΩΡΓΙΟΣ Η. ΟΡΦΑΝΟΣ*

Με αφορμή την επέτειο της Ένωσης της Κρήτης με την Ελλάδα το Δεκέμβριο του 1913, θα εξετάσουμε στο παρόν σημείωμα, σε συνέχεια παλαιότερου μας δημοσιεύματος, μια σειρά δημογραφικά στοιχεία που σχετίζονται με τον πληθυσμό της Μεγαλονήσου στις αρχές του 20ου αιώνα. Πηγή μας θάνατι τα δημοσιοποιημένα ευρήματα της Απογραφής του πληθυσμού της Κρήτης που έλαβε χώρα κατά την 4/17 Ιουνίου 1900, τα οποία κυκλοφόρησαν το Μάρτιο του 1904.

Ξεκινώντας από τον άρρενα πληθυσμό της Κρήτης, λοιπόν, θα σταθούμε στα ακόλουθα σημεία: Τον μεγαλύτερο αριθμό εγγάμων από τους εν συνόλω 52.786 έχει σε ακέραιο αριθμό η επαρχία Πεδιάδος Ηρακλείου (4.586) και το μικρότερο η επαρχία Σφακιών (767). Τους περισσότερους άγαμους άνδρες από τους 97.338 συνολικά βρίσκουμε στην επαρχία Πεδιάδος, 7.238, ενώ οι λιγότεροι είναι στην επαρχία Λασηθείου (1.595).

Έχουμε, όμως, και εν χρεία 4.532 άντρες σε όλη την Κρήτη, εξ ων οι πιο πολλοί (390) ζουν στην επαρχία Ηρακλείου και οι λιγότεροι (13) στην επαρχία Λασηθείου.

Σε ό,τι αφορά τις γυναίκες, τώρα, έχουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον τα εξής στοιχεία: Συνολικά σε όλο το νησί, στα 1900, ζουν 51.281 έγγαμες γυ-

Χάρτης της Κρήτης Ιωάννη Πετρώφ, 1887. (αρχείο Μουσείου Τυπογραφίας).

ναίκες, από τις οποίες οι περισσότερες (4.623) ζουν στην επαρχία Πεδιάδος και οι λιγότερες

στην επαρχία Σφακιών (793). Από τις 81.043 άγαμες γυναίκες όλου του νησιού οι πιο λίγες (1.336)

μένουν στην επαρχία Πυργιωτίσσης και οι πιο πολλές στην επαρχία Πεδιάδος (7.013). Οι άγαμες γυναίκες είναι 16.295 λιγότερες σε όλη την Κρήτη από τους άνδρες.

Τέλος, από τις 16.234 χήρες (11.702 περισσότερες από τους άνδρες συνολικά ανά την Κρήτη το 1900!), οι περισσότερες κατοικούν στην επαρχία Ηρακλείου (1.471), ενώ οι λιγότερες ζουν στην επαρχία Λασηθείου (188).

Ας κλείσουμε, όμως, κατατάσσοντας, βάσει της προαναφερθείσης απογραφής, τον πληθυσμό όλης της Κρήτης στα 1900 ηλικιακά. Έτσι, θα χωρίσουμε τον πληθυσμό της Μεγαλονήσου σε 4 κατηγορίες, (α) 1- 30 χρόνων: 186.134 (εξ ων 93.799 άνδρες και 92.335 γυναίκες), (β) 30 - 60 ετών: 89.652 (από τους οποίους έχουμε 43.920 γυναίκες και 45.732 άνδρες), (γ) 60- 100 χρόνων: 26.730 (14.438 άνδρες - 12.292 γυναίκες) και (δ) άνω των 100 ετών: 75 άνδρες - 93 γυναίκες, 168 συνολικά. Να σημειωθεί, όμως, και ότι βρέθηκαν κατά την απογραφή και 859 Κρητικοί (465 γυναίκες και 394 άνδρες), που δεν κατέστη δυνατό να εξακριβωθεί η ακριβής ηλικία τους.

* Ο Γεώργιος Η. Ορφανός είναι Υποψήφιος Διδάκτωρ στο Τμήμα Φιλοσοφίας και Παιδαγωγικής του Α.Π.Θ. Φιλόλογος, Msc Διαχ/σης Πολιτιστικής Κληρονομιάς & Διαχ/σης Πληροφ/κων συστημάτων

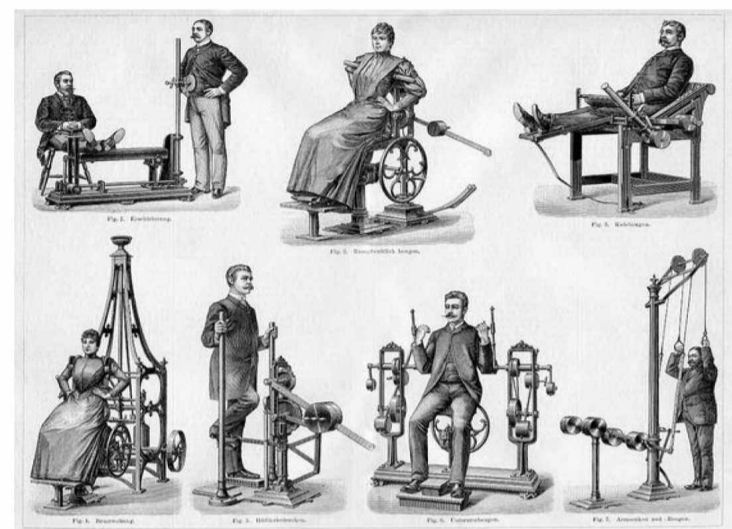
Οι ιατρικές πρακτικές συνοδεύουν τον άνθρωπο από τη στιγμή που έκανε τα πρώτα του βήματα στη γη. Ο δρόμος που ακολούθησε η ιατρική στο πέρασμα του χρόνου, είναι γεμάτος από εκπληκτικές ιστορίες αυτοσχεδιασμού, άγνοιας, απάτης, πάθους ή και λάθους.

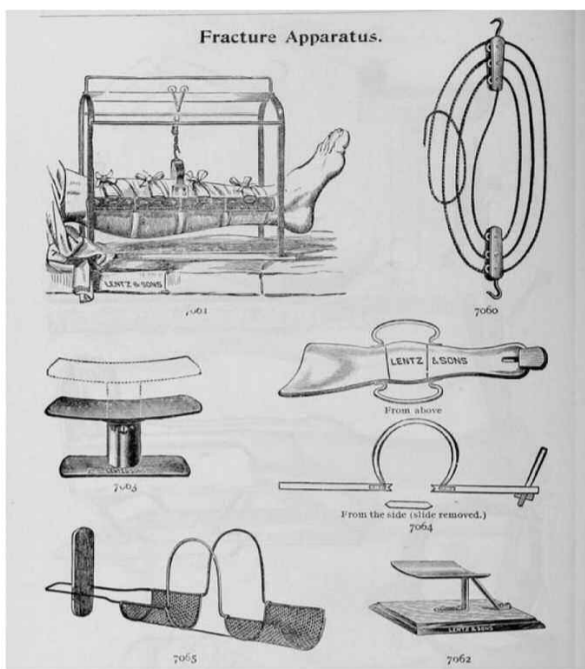
ΓΙΑΝΝΗΣ ΣΤΕΦΑΝΟΓΙΑΝΝΗΣ
M.Sc.

Ιστορία της Ιατρικής: Ένα απίθανο ταξίδι στον χρόνο

μέρος 1070

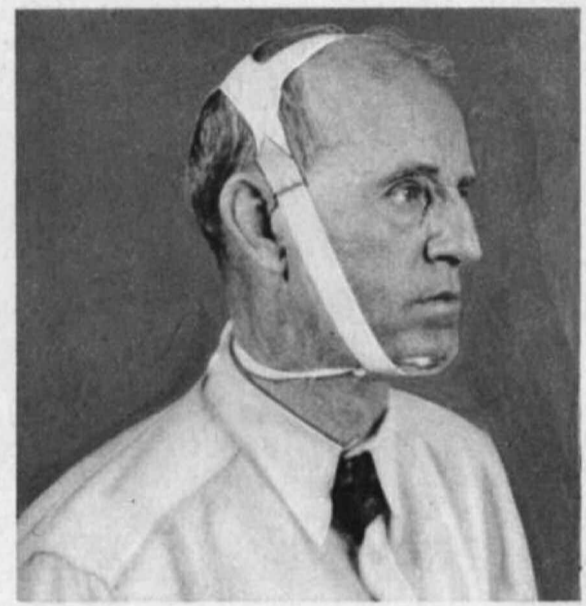

Μηχανήματα φυσικοθεραπείας ή και γυμναστικής, στη Γερμανία της δεκαετίας του 1890.

“Συσκευή και μέθοδος ανάταξης καταγμάτων”, από κατάλογο προϊόντων της εταιρείας Charles Lentz & Sons (Φιλαδέλφεια ΗΠΑ, 1915).

Chin Plate Stops Mouth Breathing

Η συσκευή του Dr Oliver Lowry για την αντιμετώπιση του ροχαλητού, στο Σικάγο του 1936.

Καθετήρας Bellocq για την αντιμετώπιση της αιμορραγίας της μύτης (Αγγλία, 1910).

Machine Reads Your Head Bumps

YOUR character read while you wait is the amazing feat performed by a new machine called the “Robot Phrenologist.” A cap equipped with a battery of fingers fits over the head and sends electrical impulses to a recording device, shown below.

“Robot Phrenologist” which reads your character.

Το “Ρομπότ Φρενολογίας” ήταν μια συσκευή στην οποία βασίστηκε το 19ο αιώνα η σχετική ψευδοεπιστήμη, υποστηρίζοντας ότι μπορεί να καταγράψει τα στοιχεία του χαρακτήρα, μέσω αδιάφορων εγκεφαλικών κυμάτων.

Θήκη φαρμάκων - έργο τέχνης, από τη Γένοβα της Ιταλίας (1562-1566).

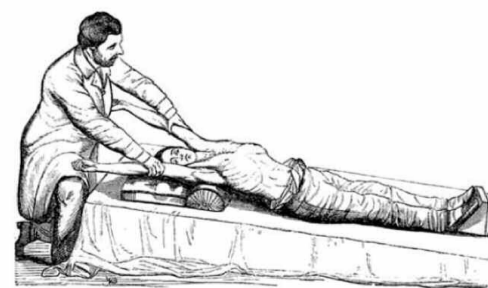
Γαλλικό γραμματόσημο που απεικονίζει την πρώτη μετάγγιση αίματος από το γιατρό Jean-Baptiste Denys, που έσωσε τη ζωή αγοριού το 1667.

Νοσοκόμα μετράει το ύψος νεογέννητου μωρού, σε φωτογραφία από το βιβλίο “Τα 5 πρώτα λεπτά ενός μωρού”, που εξεδόθη στη Νέα Υόρκη το 1959.

Dr. Silvester's method of resuscitation. First effort, to expel air from the chest.

Dr. Silvester's method. Producing expansion of the chest.

Η μέθοδος του Henry Silvester για αναζωογόνηση, από το βιβλίο: “Η φυσιολογική μέθοδος για αποκατάσταση της αναπνοής σε περιπτώσεις πνιγμού, πρόωρου τοκετού, ασφυξία από κλωροφόρμιο κ.ά.” (Αγγλία, 1862).

